

สภาพทั่วไปทางกายภาพของเขตสุขาภิบาลเกาะสมุย

4.1 ลักษณะทางกายภาพ

4.1.1 ที่ตั้ง และเขตการปกครอง

สุขาภิบาลเกาะสมุยเป็นส่วนหนึ่งของอำเภอสมุย โดยเฉพาะในส่วนของเกาะสมุย โดยอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่เส้นรุ้งที่ 9° 26' เหนือและเส้นแวง 100° 13' ตะวันออก ห่างจากแผ่นดินใหญ่ประมาณ 20 กิโลเมตร และห่างจากอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี ประมาณ 80 กิโลเมตร พื้นที่ทั้งหมดของเกาะสมุยเป็นเขตสุขาภิบาลโดยมีพื้นที่ประมาณ 231.36 กิโลเมตร ในเขตสุขาภิบาลเกาะสมุย ประกอบด้วย 7 ตำบล 37 หมู่บ้าน ทั้งนี้ไม่นับรวมหมู่ 2 คือ ตำบลคลังงามและหมู่ 6 ตำบลอ่างทองของอำเภอเกาะสมุย

4.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ตอนกลางของเกาะสมุยเป็นภูเขาหรือเนินเขาเป็นพื้นที่ 77,795 ไร่ หรือร้อยละ 53.77 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยมีโครงสร้างทางธรณีวิทยาต่อเนื่องมาจากเทือกเขานครศรีธรรมราชเป็นภูเขาหินแกรนิต มียอดเขาสูงสุดที่ระดับความสูง 635 เมตร วางตัวเป็นแนวขวางจากพื้นที่ด้านตะวันตกเฉียงเหนือ ผ่านกลางตัวเกาะครอบคลุมพื้นที่ด้านตะวันออกทั้งหมด ส่วนพื้นที่ด้านตะวันตกเฉียงใต้เป็นภูเขาหินทราย ซึ่งแหล่งต้นน้ำลำธารมีป่าไม้เบญจพรรณและสวนมะพร้าว พื้นที่อื่นๆ คิดเป็นพื้นที่ 66,805 ไร่ หรือ ร้อยละ 46.23 ของพื้นที่ทั้งหมดโดยเป็นที่ราบต่ำ และที่ลุ่ม ร้อยละ 5.28 เป็นที่ดอน ร้อยละ 33.00 ที่เหลือเป็นหาดทราย และสันทราย อีกร้อยละ 7.95

ส่วนสภาพชายฝั่งทั่วไป มีลักษณะเป็นอ่าว และแหลม โดยเฉพาะตลอดแนวชายฝั่งทางด้านตะวันออกของเกาะมีลักษณะเป็นอ่าวใหญ่ที่มีแนวหาดทรายยาว เช่น หาดเจ็วน้อย หาดเจ็วใหญ่ และหาดละไม บริเวณรอบนอกของตัวเกาะเป็นหาดทรายสลับโขดหิน เรียงรายอยู่ตลอดตัวเกาะ อีกทั้งมีแนวหินปะการังอยู่หลายจุด

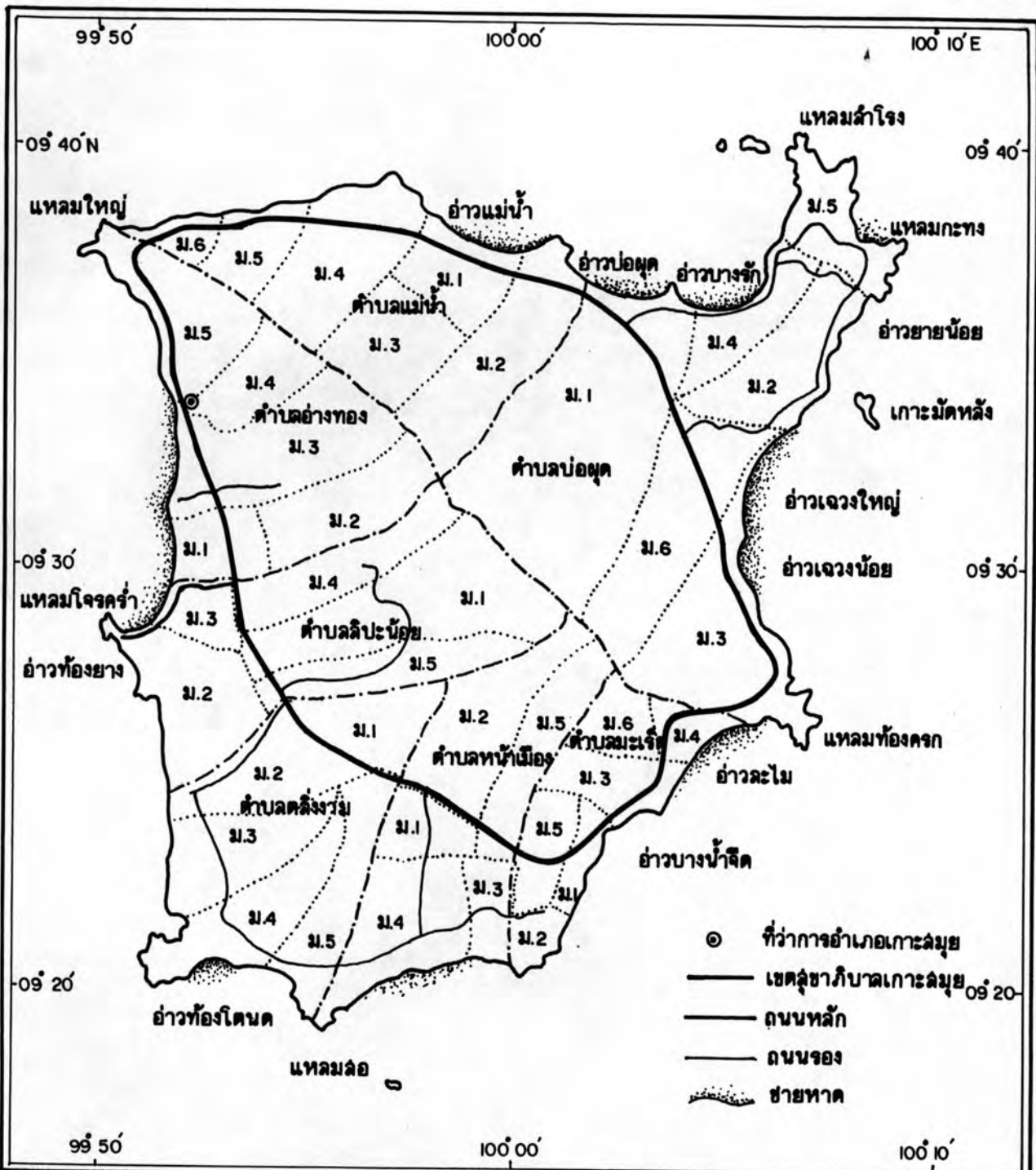
ตารางที่ 4.1 เขตการปกครองและพื้นที่ของสมาชิกสภาเทศบาลเมือง

ตำบล	หมู่ที่	พื้นที่ (กม.๒)	พื้นที่ (ไร่)	หมายเหตุ
อ่างทอง	1	7.01	4,381.25	อยู่ที่เกาะพลวยและหมู่เกาะอ่างทอง
	2	6.45	4,031.25	
	3	6.17	4,193.75	
	4	6.08	3,800.00	
	5	6.55	4,093.75	
	6	-	-	
	รวม	32.80	20,500	
ลิปะน้อย	1	5.71	3,568.75	
	2	5.55	3,468.75	
	3	5.32	3,325.00	
	4	5.44	3,400.00	
	5	5.51	3,443.75	
	รวม	27.53	17,206.25	
คลังงาม	1	5.58	3,487.50	อยู่ที่เกาะแดน
	2	-	-	
	3	7.45	4,656.25	
	4	5.81	3,631.25	
	5	6.08	3,800.00	
	รวม	24.92	15,575.00	
หน้าเมือง	1	7.89	4,931.25	
	2	7.61	4,756.25	
	3	7.50	4,687.50	
	4	7.36	8600.00	
	5	7.22	4,512.50	
	รวม	37.58	23,487.50	

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ตำบล	หมู่ที่	พื้นที่ (กม.2)	พื้นที่ (ไร่)	หมายเหตุ
มะเว็ต	1	5.44	3,400.00	
	2	5.44	3,400.00	
	3	6.25	3,906.25	
	4	5.48	3,425.00	
	5	4.86	3,037.75	
	6	5.69	3,556.25	
	รวม		33.16	20,725.25
แม่เฒ่า	1	6.29	3,931.25	
	2	6.22	3,887.50	
	3	5.99	3,743.75	
	4	6.08	3,800.00	
	5	5.71	3,568.75	
	6	5.04	3,150.00	
	รวม		35.33	22,081.25
บ่อหุด	1	7.06	4,412.50	
	2	7.06	4,412.50	
	3	6.13	3,831.00	
	4	5.85	3,656.25	
	5	6.42	4,012.50	
	6	7.52	4,700.00	
	รวม		40.04	25,024.75
รวมทั้งหมด	39	231.36	144,600.00	37 หมู่บ้านอยู่บน เกาะสมุย

ที่มา : กองราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง

แสดง: เขตการปกครอง

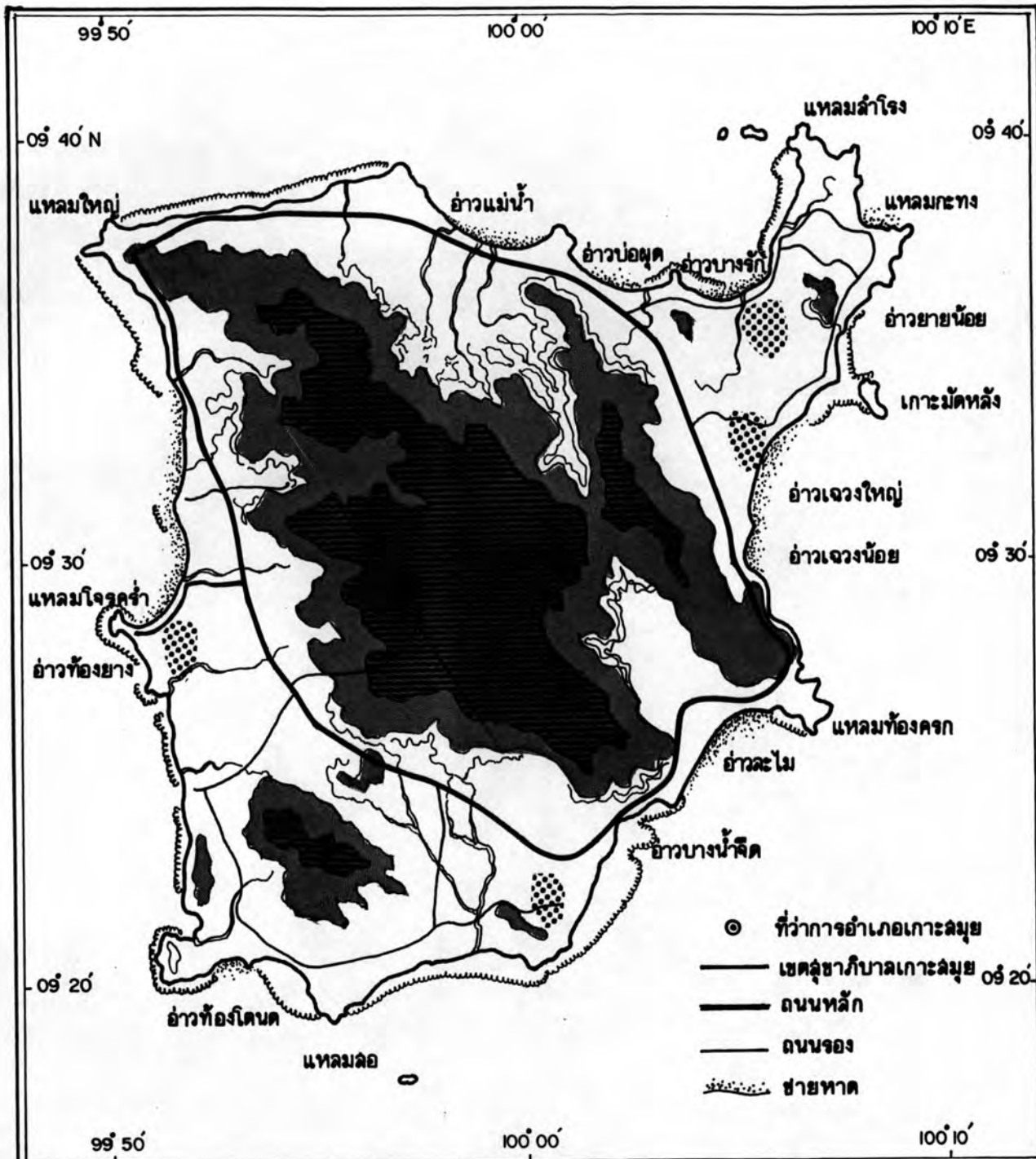
--- เส้นแบ่งเขตตำบล
 ..... เส้นแบ่งเขตหมู่บ้าน

ที่มา: สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

แผนที่ 4.2

0 1 2 3 กม.

น.

แสดง : ลักษณะภูมิประเทศ เกาะลุมพุก

	ระดับความสูง 0 - 100 เมตร		ยอดสูงสุด 635 เมตร
	ระดับความสูง 100 - 300 เมตร		แนวปะการัง
	ระดับความสูง 300 - 600 เมตร		ที่ลุ่มน้ำขัง (พรุ)
			คลอง

ที่มา : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

แผนที่ 4.1

0 1 2 3 น.
มาตราส่วน กม.

4.1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

จากสภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของเกาะสมุย จึงทำให้เกาะสมุยได้รับลมมรสุมทั้งสองด้าน คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ส่งผลให้มีฝนตกเกือบตลอดปี

ก. อุณหภูมิ

เกาะสมุยมีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 27 เซลเซียส โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดในเดือนพฤษภาคม วัดได้ 32.7 เซลเซียส และมีอุณหภูมิต่ำสุด ในช่วงเดือนธันวาคม และมกราคม ประมาณ 23.7-24.0 เซลเซียส

ข. ปริมาณน้ำฝน

เกาะสมุย มีลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบมรสุมเขตร้อน กล่าวคือ ฝนตกสม่ำเสมอเกือบทั้งปี ในช่วงเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม จะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดมาปะทะเทือกเขานครศรีธรรมราช จึงทำให้ปริมาณฝนมีมากนัก แต่อิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พัดมาจากทะเลจีนใต้ จะทำให้มีฝนตกมาก เฉลี่ยตลอดปีถึง 1,934.7 มิลลิเมตร/ปี เดือนที่มีจำนวนวันที่มีฝนตกเฉลี่ยมากที่สุดคือ เดือนพฤศจิกายน โดยมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 444.30 มิลลิเมตร และมีฝนตกถึง 20.5 วัน ส่วนเดือนที่มีฝนตกน้อยที่สุดคือ เดือนกุมภาพันธ์มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 43.20 มิลลิเมตร และมีจำนวนวันที่ฝนตกน้อยที่สุดด้วย ช่วงที่ฝนตกชุกที่สุด คือช่วงเดือนตุลาคม ถึงมกราคม ซึ่งมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยสูงถึง 1,164.40 มิลลิเมตร หรือเท่ากับร้อยละ 60 ของปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี ส่วนช่วงที่มีฝนแล้งที่สุดอยู่ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเมษายน จะมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยเพียง 193.40 มิลลิเมตร หรือ ร้อยละ 10 ของปริมาณน้ำฝนตลอดทั้งปี

ค. ความชื้นสัมพัทธ์

ในฤดูฝนเป็นช่วงที่มีความชื้นสัมพัทธ์ของอากาศสูง คือในเดือนตุลาคม มีค่าร้อยละ 91.3 สำหรับค่าเฉลี่ยของความชื้นสัมพัทธ์ตลอดทั้งปี มีค่าร้อยละ 77.0

4.1.4 ทรัพยากรดิน

ก. ลักษณะดิน

บริเวณรอบๆ เกาะริมฝั่งทะเลจะมีลักษณะเป็นหาดทรายและสันทราย ดินที่เกิดจากหาดทรายและสันทรายนี้ เป็นดินทรายหรือดินทรายร่วน สำหรับบริเวณที่อยู่ติดกับ หาดทรายเข้ามา มีสภาพพื้นที่ลักษณะลุ่มต่ำ น้ำทะเลท่วมถึง หรือเป็นที่น้ำทะเลเคยท่วมถึงมาก่อน แต่ภายหลังถูกอิทธิพลของลำน้ำพัดพาเอาตะกอนมาทับถมถึงปัจจุบัน วัตถุประสงค์กำเนิดดินเกือบทั้งหมดจึงเป็นพวกตะกอนลำน้ำ เนื้อดินประเภทนี้เกิดจากหินแกรนิต สำหรับพื้นที่ส่วนใหญ่ของเกาะเป็นที่ดอน ประกอบไปด้วย บริเวณที่เป็นภูเขา เนินเขาที่ถูกกัดเซาะ ที่ลาดเชิงเขา และบริเวณที่ได้รับอิทธิพลของหิน จากนั้นดินจะเกิดจากหินแกรนิต ที่มาจากเขาเหล่านั้น ซึ่งอาจจะปนอยู่กับหินทราย หินควอทซ์ไซต์ และหินชนวน บริเวณเหล่านี้จะพบเห็นได้ตามลำธาร ลำน้ำ ซึ่งอยู่ตามหุบเขา หรือหุบระหว่างเนินที่มีการทับถม (VALLEY HILL)

จากการศึกษาดินของเกาะสมุย สามารถจำแนกดินออกได้เป็นกลุ่มมา โดยนำคุณสมบัติที่แตกต่างกันมาจำแนกตามระบบการจำแนกของ U.S.SOIL TAXONOMY ซึ่งประกอบด้วย 6 กลุ่มดิน (GREAT GROUP) 37 ลักษณะ (SOIL SERIES+SOIL VARIANT) ดังนี้ คือ

1) กลุ่มดิน DYTROPEPTS เป็นดินดอน ที่มีการระบายน้ำดี ลักษณะเนื้อดินค่อนข้างหยาบ ถึงละเอียดปานกลาง มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เป็นพื้นที่ปลูกมะพร้าวในพื้นที่ จะประกอบด้วยดินชุดทุ่งหว้า และดินคล้ายชุดทุ่งหว้า มีพื้นที่ 23,765 ไร่

2) กลุ่มดิน PALEUDULTS เป็นกลุ่มดิน ที่เกิดขึ้นในบริเวณที่มีฝนตกมาก และค่อนข้างสม่ำเสมอ ส่วนใหญ่จะมีชั้นกรวดอยู่ในดินชั้นล่าง มีเนื้อดินร่วนถึงเหนียว มีสีแดงหรือเหลืองปนแดง ความสมบูรณ์ต่ำเป็นส่วนใหญ่ ใช้ประโยชน์ในการปลูกยางพาราได้ ชุดดินที่ปรากฏในพื้นที่นี้ คือ ดินชุดมามบอน และดินคล้ายชุดคลองนกกระทุง จลอง ภูเก็ต และท้ายเหมือง มีเนื้อที่ 16,922 ไร่

3) กลุ่มดิน QUARTZIPSIP SAMMENTS คือ กลุ่มดินที่มีทรายมาก อยู่บนที่ดอนเมื่อภาคของทรายประกอบด้วยพวก QUARTZ เกิน 95% มีการระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำใช้เป็นพื้นที่ปลูกมะพร้าว พบอยู่รอบๆ เกาะ ประกอบด้วย 6 ชุดดินคือ ดินชุดหัวหิน ระยอง บาเจาะ ไม้ขาว และดินคล้ายดินชุดสัดหีบ แต่มีสีเหลืองและดินคล้ายชุดสัดหีบ แต่มีสีแดง มีพื้นที่รวม 11,662 ไร่

4) กลุ่มดิน PALEAQUEHTS ดินชุดนี้ เป็นกลุ่มที่พบในที่ราบเรียบค่อนข้างต่ำ เป็นดินลึกมีเนื้อดินร่วนปนทราย ที่ระดับความลึกประมาณ 30 เซนติเมตรจะเป็นดินเหนียว ที่ประมาณ 1 เมตรจะเป็นทรายล้วน ใต้เป็นที่ทำนาและปลูกมะพร้าว ประกอบด้วยดินชุดบางนรา โคนเคียน สงขลา และดินคล้ายชุดน้ำกระจาย แต่ไม่มีพินในชั้นดินล่าง มีพื้นที่รวม 2,212 ไร่

5) กลุ่มดิน TROPAQUEHTS ดินกลุ่มนี้ จะมีเนื้อดินร่วนปนทรายถึงร่วนเหนียว มีอนุภาคดินเหนียวที่ระดับความลึกกว่า 1 เมตร ชุดดินที่พบ คือ ดินคล้ายชุดดินชุดโคนเคียน แต่มีดินล่างเหนียวน้อยลง มีพื้นที่ 390 ไร่

6) กลุ่มดิน HYDRAQUEHTS คือดินที่เกิดจากที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเล มีน้ำท่วมถึง (TIDAL MARSHES) ไม่เหมาะสมกับการเพาะปลูก ได้แก่ ดินชุดท่าจีน ซึ่งเมื่อรวมกับพื้นที่เหมืองแร่ ที่ลุ่มชื้นแฉะ และที่ลาดชันเชิงซ้อน จะมีพื้นที่รวม 78,707 ไร่

ข. ลักษณะพื้นที่ดิน

ลักษณะพื้นที่ดินของเขตสุขาภิบาลเกาะสมุย จำแนกออกเป็น 6 ประเภท คือ

1. พื้นที่สันทราย กระจายอยู่โดยรอบพื้นที่บริเวณฝั่งทะเล ส่วนใหญ่มีอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลทางด้านตะวันตกของพื้นที่ ลักษณะเป็นดินทรายโดยมีจำนวนพื้นที่ 16,672 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.53 ของพื้นที่ทั้งหมด
2. พื้นที่เกือบราบถึงราบลูกคลื่น ลักษณะพื้นที่ดังกล่าวเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายซึ่งจะกระจายอยู่บริเวณตอนเหนือ ใต้ และตะวันตกของพื้นที่โดยมีพื้นที่จำนวน 6,652 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.60 ของพื้นที่ทั้งหมด
3. พื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดถึงลอนชัน ปรากฏอยู่บริเวณตอนใต้ และเหนือก่อนมาทางตะวันออกของพื้นที่ ลักษณะเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ซึ่งมีพื้นที่ 47,270 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 32.69 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยเป็นลักษณะพื้นที่ที่มีอยู่มากเป็นอันดับสองรองจากพื้นที่ลาดเชิงซ้อน
4. พื้นที่ค่อนข้างราบถึงราบ ลักษณะเป็นดินร่วนปนทราย พื้นที่ลักษณะดังกล่าวปรากฏเป็นพื้นที่เล็ก กระจายอยู่บริเวณทางตอนเหนือและใต้ของพื้นที่ ซึ่งรวมแล้วมีพื้นที่จำนวน 3,586 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.48 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยเป็นพื้นที่ที่มีจำนวนน้อยเป็นอันดับสองรองจากพื้นที่ลุ่มชื้นแฉะ

5. พื้นที่ลาดเชิงชัน มีอยู่บริเวณตอนกลางของพื้นที่โดยปรากฏเป็นพื้นที่
ผิวน้ำ นอกจากนี้ยังมีกระจายอยู่ตามชายฝั่งทะเลอยู่ตามบริเวณทางตอนเหนือค่อนไป
ทางตะวันออกและทางตอนใต้ทั้งบริเวณชายฝั่งและห่างจากชายฝั่ง ทั้งนี้ลักษณะพื้นที่ดังกล่าวมี
จำนวนพื้นที่อยู่มากที่สุด โดยมีพื้นที่จำนวน 69,943 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 48.37 ของพื้นที่ทั้งหมด

6. พื้นที่ลุ่มชื้นแฉะ เป็นพื้นที่ที่มีจำนวนน้อยที่สุด โดยมีพื้นที่ 477 ไร่ คือ
ร้อยละ 0.33 ของพื้นที่ทั้งหมด ซึ่งพื้นที่ลุ่มชื้นแฉะนี้จะเป็นพื้นที่ขนาดเล็ก ปรากฏอยู่บริเวณทาง
ตอนเหนือค่อนไปทางตะวันออกของพื้นที่

ค. การชะล้างพังทลายของดิน (SOIL EROSION)

เนื่องจากสภาพภูมิประเทศของเกาะสมุยมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา ดังนั้น
จึงก่อให้เกิดการบุกรุกทำลายป่าบนภูเขาที่มีความลาดชันสูง เพื่อทำการเกษตร ทำให้เกิดความ
เสื่อมโทรมของลุ่มน้ำแถบนี้ ไม่ว่าจะเป็นการลดลงของความอุดมสมบูรณ์ของดิน จากการสูญเสีย
หน้าดินหรือเกิดการทับถมของตะกอนในแหล่งน้ำ ซึ่งปัญหาความเสื่อมโทรมของพื้นที่ลุ่มน้ำในช่วง
1-2 ทศวรรษที่ผ่านมา ก่อให้เกิดการสูญเสียหน้าดินชั้นบนในรูปตะกอน และธาตุอาหารในดิน
ที่ถูกชะล้างจากแหล่งเดิม ปัจจัยการสูญเสียที่นำสังเกตได้แก่ การบุกรุกทำลายป่า การทำไร่
เลื่อนลอย และการใช้ที่ดินโดยขาดการอนุรักษ์ดินและน้ำ ปัญหาดังกล่าวจะเกิดได้น้อยลงถ้าหาก
ได้มีการศึกษาและป้องกัน ก่อนที่จะมีการพัฒนาใดๆ บนพื้นที่

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพังทลายของดิน

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยทั้งห้าที่มีอิทธิพลต่อการพังทลายของดิน
มีผลในระดับต่างๆ ดังต่อไปนี้

1.1) ปัจจัยของดัชนีการกักตะของฝน

เกาะสมุย เท่ากับ 349.08 ตัน/เฮกเตอร์-ชม./ชม.

1.2) ปัจจัยสมรรถนะการพังทลายของดิน

พบว่าดินส่วนใหญ่ในเกาะสมุย มีส่วนประกอบดินเป็นดินทราย
(SANDY) ดินร่วนปนทราย (SANDY LOAM) ดินทรายปนดินร่วน (LOAMY SAND) ดินเหล่านี้
เป็นดินที่ง่ายต่อการถูก ชะล้างพังทลาย เพราะอนุภาคของดินมีการยึดเหนี่ยวน้อย

1.3) ปัจจัยเกี่ยวกับความลาดเท

พื้นที่ส่วนใหญ่ในเกาะสมุย มีพื้นที่ภูเขาเป็นส่วนใหญ่ พื้นที่ราบจะมีเฉพาะพื้นที่รอบๆ เกาะส่วนที่ติดกับทะเล ดังนั้นจึงมีค่าความลาดเทมาก โดยปัจจัยเกี่ยวกับความลาดเทเฉลี่ยของกลุ่มน้ำต่างๆ ในเกาะสมุย มีค่าตั้งแต่ 10.99 ถึง 30.09

1.4) ปัจจัยเกี่ยวกับพืชคลุมดินและการจัดการพืช

พื้นที่ในเกาะสมุยส่วนใหญ่ ถูกบุกรุกทำลายป่า และเปลี่ยนแปลงสภาพป่ามาเป็นการปลูกมะพร้าวและปลูกมะพร้าวผสมสวนยางพารา ปลูกมะพร้าวร่วมกับมะม่วงหิมพานต์ การทำนาริมน้อย บนที่ราบรอบเกาะ พบเหมืองแร่เก่าบริเวณอ่าวเจวง ซึ่งปัจจุบันเป็นที่รกร้างว่างเปล่า มีต้นไม้ขึ้นบ้างเล็กน้อย

1.5) ปัจจัยระบบการอนุรักษ์

จากการที่พื้นที่ภูเขาส่วนใหญ่ถูกทำลายเป็นสวนมะพร้าว และสวนยางพารา ดังนั้น ค่าปัจจัยระบบการอนุรักษ์จึงเท่ากับ 1 เป็นส่วนใหญ่ (พื้นที่เหล่านี้ส่วนใหญ่จะมีค่าเปอร์เซ็นต์ความชัน 24%) เช่นเดียวกับพื้นที่ป่าไม้ ซึ่งให้ค่าปัจจัยระบบการอนุรักษ์เท่ากับ 1 ส่วนการใช้ที่ดินในที่ราบ ซึ่งเป็นสวนมะพร้าวเช่นเดียวกัน พบว่า การทำเกษตรในที่ราบก็มีการอนุรักษ์ดินโดยวิธีกล เช่น การยกคันดิน การปลูกพืชตามแนวระดับ ดังนั้น ค่าปัจจัยอนุรักษ์ก็ยังคงเป็น 1 เช่นเดิม ยกเว้นบริเวณสวนยางและพื้นที่ที่เป็นนาข้าว

จากปัจจัยทั้งห้า นำมาใช้ในการคำนวณหาค่าการชะล้างพังทลายของดินในบริเวณพื้นที่ศึกษาพบว่า พื้นที่ส่วนใหญ่มีอัตราการชะล้าง พังทลายของดินอยู่ในระดับรุนแรง และระดับน้อย คือ สูญเสียดิน 20.01-100.00 ตัน/ไร่/ปี และ 1.01-5.00 ตัน/ไร่/ปี ตามลำดับ

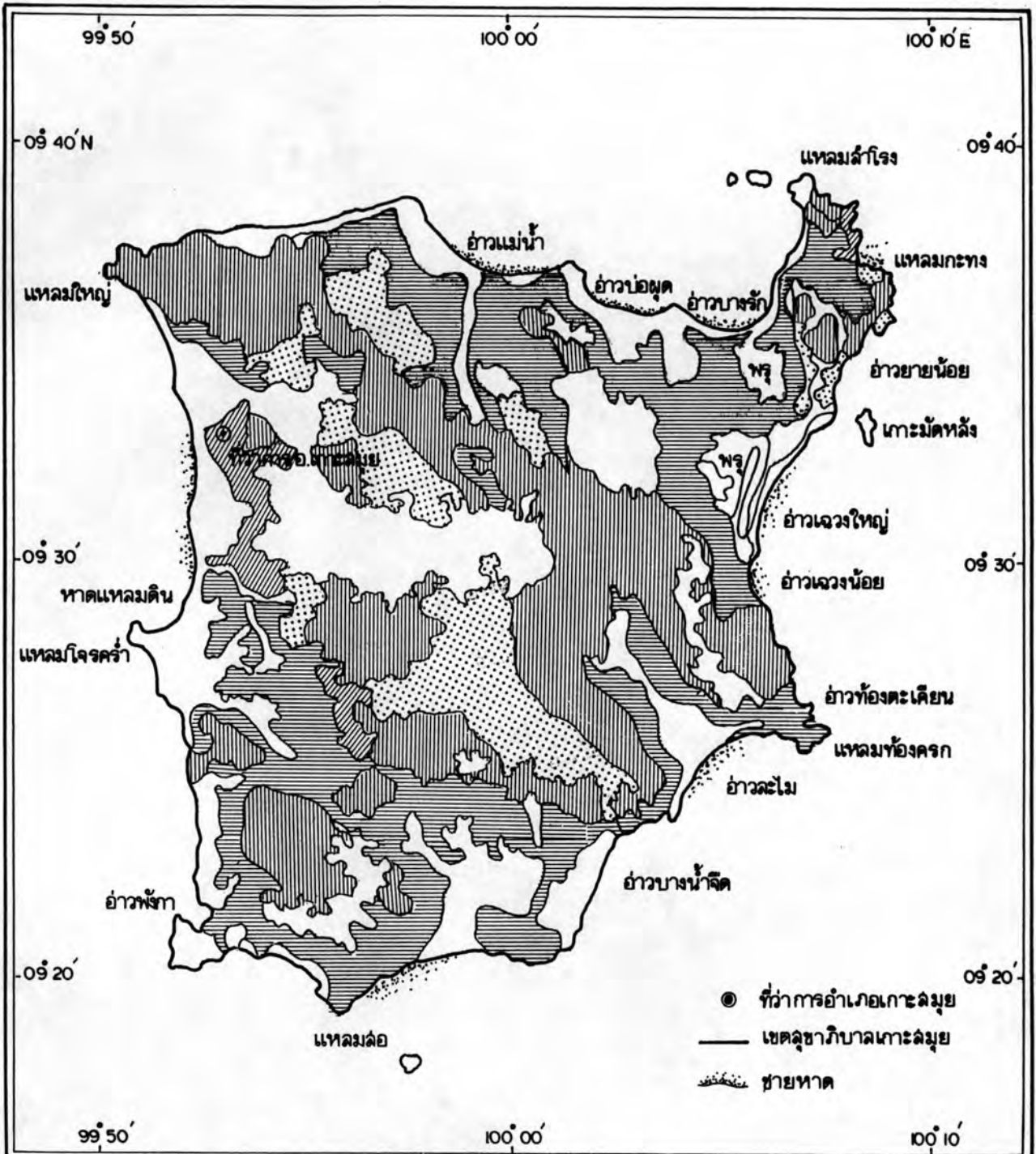
ส่วนการสูญเสียดินในลุ่มน้ำจะอยู่ในระดับที่เกินภาวะการยอมรับได้ โดยการสูญเสียดินเฉลี่ยของลุ่มน้ำทั้งเกาะเท่ากับ 54.5 ตัน/ไร่/ปี และมี sediment delivery ratio (SDR) เท่ากับ ร้อยละ 19.09%

ตารางที่ 4.2 อัตราการสูญเสียดินในแต่ละลุ่มน้ำของเกาะสมุย

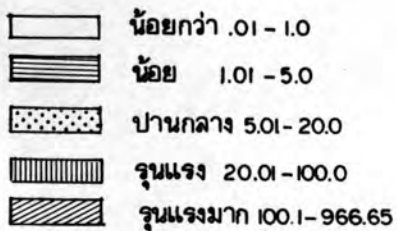
ลุ่มน้ำที่	สถานที่	พื้นที่ (ไร่)	อัตราการสูญเสียดิน	การเข้าประโยชน์
1	ลุ่มน้ำคลองพังเพ	4812.5	45.5	สวนมะพร้าว, มะพร้าวผสมยางพารา
2	ลุ่มน้ำคลองบางเหมียง	3312.5	89.1	สวนมะพร้าว, มะพร้าวผสมยางพารา
3	ลุ่มน้ำคลองท่าจีน	4375.0	78.5	สวนมะพร้าว, มะพร้าวผสมยางพารา
4	ลุ่มน้ำคลองแม่ก่น้ำ	8375.0	27.1	มะพร้าว, มะพร้าวผสมยางพารา, ป่าดิบ
5	ลุ่มน้ำคลองท่าละไม	13125.0	54.1	มะพร้าว, มะพร้าวผสมยางพารา
6	ลุ่มน้ำคลองมะเร็ด	41875.0	45.5	มะพร้าว, มะพร้าวผสมยางพารา, นาข้าว
7	ลุ่มน้ำคลองน้ำตก หน้าเมือง	10187.5	31.9	มะพร้าว, มะพร้าวผสมยางพารา, นาข้าว
8	ลุ่มน้ำคลองสระเกษ	5562.5	117.6	มะพร้าว, มะพร้าวผสมยางพารา, ไม้พื้น ล่างเป็นหญ้าไม่หนาแน่นมาก (20%)
9	ลุ่มน้ำคลองลิปะน้อย	4812.5	64.6	มะพร้าว, ป่าดิบ, มะพร้าวผสมยางพารา
10	ลุ่มน้ำคลองลิปะใหญ่	14312.5	25.7	ป่าดิบ, มะพร้าวผสมยางพารา
11	ลุ่มน้ำคลองเคียน	4687.5	4.6	ป่าดิบ, มะพร้าวผสมยางพารา, ไม้พื้นล่าง มีมากพอสมควร เป็นพวกวัชพืช
12	บริเวณอ่าวเจง	28781.2	101.09	มะพร้าว ที่รกร้างว่างเปล่า
13	เขาขวาง	14600	57.5	สวนมะพร้าว
14	ลุ่มน้ำคลองลึก	6775.0	34.4	สวนมะพร้าว
15	บริเวณบ้านบางบ่อ เจดีย์	8350.0	40.2 54.5	ยางพารามะพร้าว, มะพร้าว

ตารางที่ 4.2 อัตราการสูญเสียดินในแต่ละลุ่มน้ำของเกาะสมุย

ลุ่มน้ำที่	สถานที่	พื้นที่ (ไร่)	อัตราการสูญเสียดิน	การใช้ประโยชน์
1	ลุ่มน้ำคลองพังเพ	4812.5	45.5	สวนมะพร้าว, มะพร้าวผสมยางพารา
2	ลุ่มน้ำคลองบางเหมียง	3312.5	89.1	สวนมะพร้าว, มะพร้าวผสมยางพารา
3	ลุ่มน้ำคลองท่าจีน	4375.0	78.5	สวนมะพร้าว, มะพร้าวผสมยางพารา
4	ลุ่มน้ำคลองแม่ไร่	8375.0	27.1	มะพร้าว, มะพร้าวผสมยางพารา, ป่าดิบ
5	ลุ่มน้ำคลองท่าละไม	13125.0	54.1	มะพร้าว, มะพร้าวผสมยางพารา
6	ลุ่มน้ำคลองมะเร็ต	41875.0	45.5	มะพร้าว, มะพร้าวผสมยางพารา, นาข้าว
7	ลุ่มน้ำคลองน้ำตก หน้าเมือง	10187.5	31.9	มะพร้าว, มะพร้าวผสมยางพารา, นาข้าว
8	ลุ่มน้ำคลองสระเกษ	5562.5	117.6	มะพร้าว, มะพร้าวผสมยางพารา, ไม้พื้น ล่างเป็นหญ้าไม้หนาแน่นมาก (20%)
9	ลุ่มน้ำคลองลิปะน้อย	4812.5	64.6	มะพร้าว, ป่าดิบ, มะพร้าวผสมยางพารา
10	ลุ่มน้ำคลองลิปะใหญ่	14312.5	25.7	ป่าดิบ, มะพร้าวผสมยางพารา
11	ลุ่มน้ำคลองเคียน	4687.5	4.6	ป่าดิบ, มะพร้าวผสมยางพารา, ไม้พื้นล่าง มีมากพอสมควร เป็นพวกวัชพืช
12	บริเวณอ่าวเจง	28781.2	101.09	มะพร้าว ที่กร้างว่างเปล่า
13	เขาขวาง	14600	57.5	สวนมะพร้าว
14	ลุ่มน้ำคลองลึก	6775.0	34.4	สวนมะพร้าว
15	บริเวณบ้านบางบ่อ เจดีย์	8350.0	40.2 54.5	ยางพาราผสมมะพร้าว, มะพร้าว

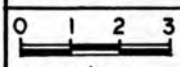
แสดง : อัตราการชะล้างพังทลายของดิน

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

แผนที่ 4.4

มาตราส่วน กม.

ตารางที่ 4.3 แสดงระดับอัตราการสูญเสียของเกาะสมุย

ระดับ	อัตราการสูญเสียดิน (ตัน/ไร่/ปี)	พื้นที่ (ไร่)	การเข้าปะทะพื้นที่ดิน
น้อยมาก	0.01-1.00	38,168.75	มะพร้าวที่ราบริมฝั่งรอบ, นาข้าว, ป่าดิบ
น้อย	1.01-5.00	43,206.25	สวนมะพร้าว
ปานกลาง	5.01-20.00	16,693.75	สวนยางผสมสวนมะพร้าวบน ภูเขา, สวนมะพร้าวบริเวณเชิงเขาริมทะเล
รุนแรง	20.00-100.00	42,381.25	สวนมะพร้าวผสมสวนยางในบริเวณภูเขา
รุนแรงมาก	100.01-966.65	3,925.0	สวนมะพร้าว

4.1.5 แหล่งน้ำ

ก) ภูมิประเทศของกลุ่มน้ำ

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มน้ำเกาะสมุยเป็นคลองสายสั้นๆ มีต้นกำเนิดจากภูเขาบริเวณกลางเกาะ แล้วไหลลงสู่ทะเลทุกๆ ด้านของเกาะ ซึ่งคลองส่วนใหญ่จะเป็นลำน้ำลำดับชั้นที่หนึ่งรวมกันหลายเป็นลำน้ำชั้นที่สอง และจะมีลำน้ำลำดับชั้นที่หนึ่งมาพบกันอีกทีหนึ่ง ลักษณะที่เป็นลำดับชั้นของกลุ่มน้ำที่ซ้อนๆ กัน หลากๆ ชั้นมีน้อยมาก เนื่องจากแต่ละคลองเป็นลำคลองสายสั้นๆ จึงใช้เวลาไม่นาน น้ำจากต้นน้ำก็จะไหลลงสู่ทะเล คลองสายสำคัญของเกาะสมุยมีดังนี้ คือ

1) คลองตะเคียน (คลองจรเข้) มีต้นกำเนิดจากหุบเขาระหว่างเขาเคย และเขาตันที่ระดับความสูง 320 เมตร จากระดับน้ำทะเล ไหลลงจากเขาบริเวณบ้านบางมะขาม และไหลลงสู่ทะเลบริเวณวัดศรีประทีป ตำบลอ่างทอง มีความยาว 4 กิโลเมตร พื้นที่ลุ่มน้ำ 7.5 ตารางกิโลเมตร ค่า DRAINAGE DENSITY = 0.58

2) คลองลิปะใหญ่ (คลองน้ำตกหินลาด) มีต้นกำเนิดจาก เขาใหญ่ที่ระดับความสูงประมาณ 520 เมตร เทือกเขาระดับน้ำทะเลไหลลงมาเกิดเป็นน้ำตกหินลาด ผ่านวัดคงคาราม ลงสู่ทะเลทางบ้านลิปะใหญ่ ตำบลอ่างทอง คลองนี้มีน้ำไหลตลอดปี มีความยาวประมาณ 14 กิโลเมตรพื้นที่ลุ่มน้ำ 22.9 ตารางกิโลเมตร ค่า DRAINAGE DENSITY = 0.616

3) คลองท่าจีน มีต้นกำเนิดจากเขาวอน ในตำบลแม่ไม้ที่ระดับความสูงประมาณ 360 เมตร จากระดับน้ำทะเล ไหลผ่านบริเวณวัดกุหาทอง ลงสู่ทะเลบริเวณบ้านแม่ไม้ ตำบลแม่ไม้มีความยาว 7 กิโลเมตร พื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 7 ตารางกิโลเมตร ค่า DRAINAGE DENSITY = 1.043

4) คลองแม่ไม้ มีต้นกำเนิดจากบริเวณเขาใหญ่ ที่ระดับความสูงประมาณ 400 เมตร จากระดับน้ำทะเล ไหลลงสู่ทะเลบริเวณบ้านแม่ไม้ ตำบลแม่ไม้ ความยาวประมาณ 11 กิโลเมตรพื้นที่ลุ่มน้ำ 13.4 ตารางกิโลเมตร ค่า DRAINAGE DENSITY = 0.843

5) คลองลิปะน้อย มีต้นกำเนิดจากบริเวณเขาใหญ่ ที่ระดับความสูงประมาณ 480 เมตร จากระดับน้ำทะเล ไหลลงสู่ทะเลบริเวณบ้านลิปะน้อย มีความยาวประมาณ 6 กิโลเมตร พื้นที่ลุ่มน้ำ 7.7 ตารางกิโลเมตร ค่า DRAINAGE DENSITY = 0.805

6) คลองสระเกษ มีต้นกำเนิดจากบริเวณเขาท้ายควาย ที่ระดับความสูง 500 เมตร จากระดับน้ำทะเล ไหลลงสู่ทะเลที่บ้านโจรคร่า ตำบลลิปะน้อย ความยาวประมาณ 7 กิโลเมตรพื้นที่ลุ่มน้ำ 8.9 ตารางกิโลเมตร ค่า DRAINAGE DENSITY = 0.775

7) คลองตำบลหน้าเมือง เป็นคลองที่เกิดจากการพบกันของคลองท่าเสี้ยว ซึ่งไหลลงจากเขาใหญ่ เกิดน้ำตกหน้าเมือง และมาพบกับคลองเหลง ซึ่งมีต้นกำเนิดจากเขาขวาง และเขาปุก แล้วจึงได้ไหลผ่านบริเวณบ้านนา ไหลลงสู่ทะเลบริเวณอ่าวบางเกา ตำบลหน้าเมืองมีความยาวประมาณ 15.7 กิโลเมตร พื้นที่ลุ่มน้ำ 18.8 ตารางกิโลเมตรค่า DRAINAGE DENSITY = 0.835

8) คลองละไม มีต้นกำเนิดจากเขาใหญ่ และเขาพลูที่ระดับความสูงประมาณ 500 เมตร จากระดับน้ำทะเล ไหลผ่านบ้านละไม และลงสู่ทะเลที่บริเวณ อ่าวละไม ตำบลมะเร็ด มีความยาวประมาณ 18 กิโลเมตร ค่า DRAINAGE DENSITY = 0.859

9) คลองมะเวีต มีต้นกำเนิดจากเขาใหญ่ที่ระดับความสูงประมาณ 300 เมตร ไหลผ่านบ้านดอก บ้านหาญ ลงสู่ทะเลบริเวณตำบลมะเวีต มีความยาวประมาณ 6 กิโลเมตร พื้นที่ลุ่มน้ำ 6.5 ตารางกิโลเมตร ค่า DRAINAGE DENSITY = 1.015 นับเป็นคลองที่มีลักษณะการระบายน้ำดีที่สุด

10) คลองพังเพ มีต้นกำเนิดระหว่างหุบเขาของเขาเตยและเขาคัน ที่ระดับความสูงประมาณ 160 เมตร จากระดับน้ำทะเลบริเวณบ้านใต้ มีความยาวประมาณ 6 กิโลเมตร พื้นที่ลุ่มน้ำ 7.7 ตารางกิโลเมตร ค่า DRAINAGE DENSITY = 0.818

11) คลองบางเหมียง มีต้นกำเนิดจากเขาคัน ที่ระดับความสูงประมาณ 80 เมตร จากระดับน้ำทะเล ไหลลงสู่ทะเลบริเวณบ้านคอนทราย ตำบลแม่ไร่ มีความยาวประมาณ 4 กิโลเมตร พื้นที่ลุ่มน้ำ 5.3 ตารางกิโลเมตร ค่า DRAINAGE DENSITY = 0.783

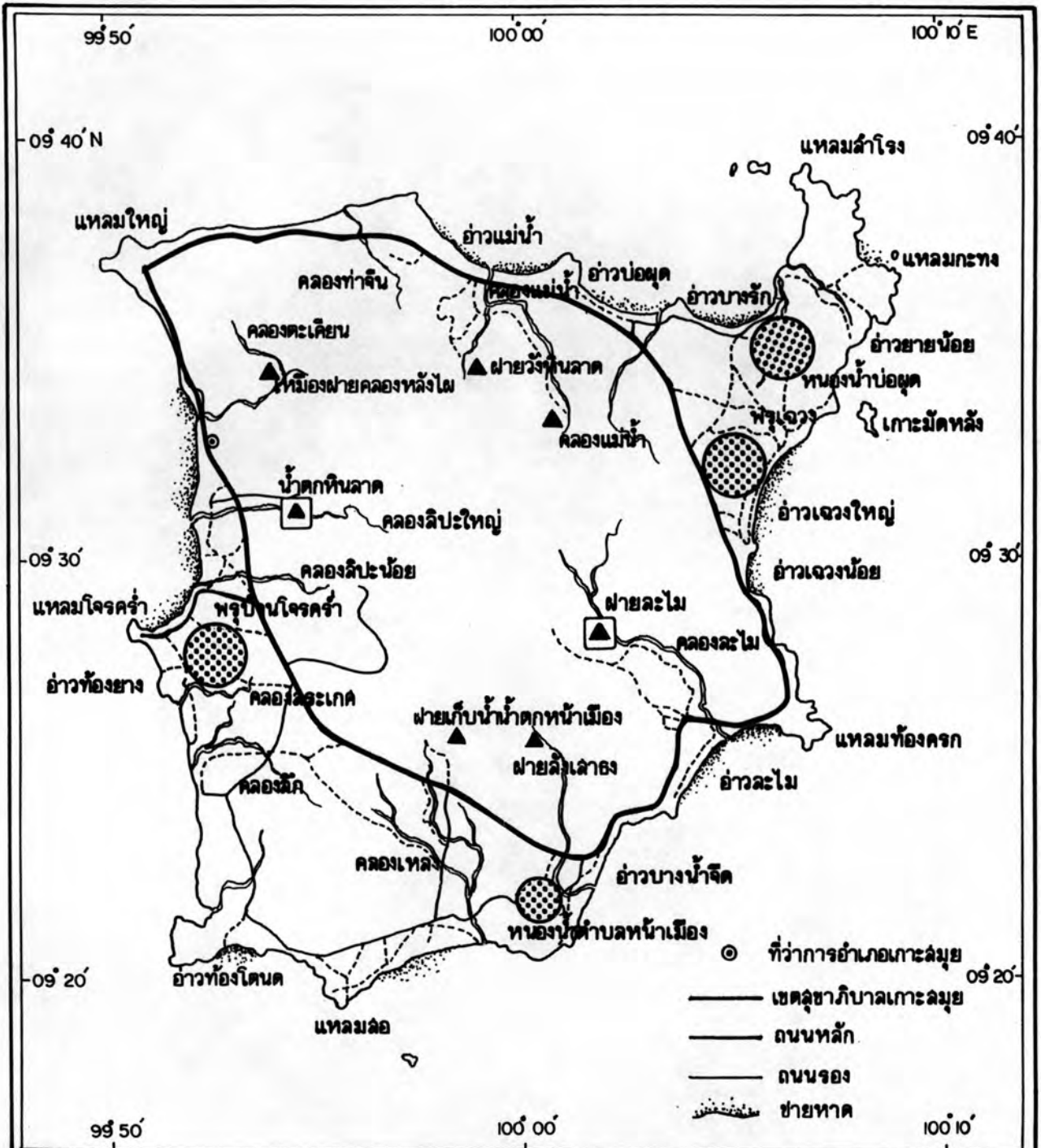
12) คลองบางน้ำจืด มีต้นกำเนิดจากเขาพลู ที่ระดับความสูงประมาณ 320 เมตร จากระดับน้ำทะเล มีความยาวประมาณ 1.9 กิโลเมตร พื้นที่ลุ่มน้ำ 6.9 ตารางกิโลเมตรค่า DRAINAGE DENSITY = 0.275

13) คลองพังกา มีต้นกำเนิดจากเขาขวาง ที่ระดับความสูงประมาณ 100 เมตร จากระดับน้ำทะเล ไหลลงสู่ทะเล ที่บริเวณอ่าวพังกา มีความยาวประมาณ 3.8 กิโลเมตร พื้นที่ลุ่มน้ำ 5.13 ตารางกิโลเมตร ค่า DRAINAGE DENSITY = 0.741

ในปัจจุบัน คลองสำคัญของเกาะสมุย ซึ่งมีน้ำไหลตลอดปี คือ คลองหินลาด (คลองลิปะใหญ่) และคลองตำบลหน้าเมือง ซึ่งเกิดจากน้ำตกหินลาด และน้ำตกหน้าเมืองตามลำดับ ซึ่งแต่ละคลอง มีปริมาณน้ำที่ไหลเข้าคลอง ดังนี้

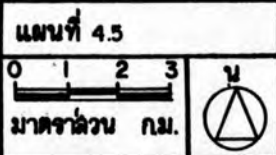
1) คลองหินลาด เมื่อพิจารณาพื้นที่รับน้ำฝน และปริมาณน้ำฝน สามารถคำนวณปริมาณน้ำที่ไหลเข้าคลองหินลาด ได้ 7.914 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี โดยในช่วงหน้าฝน มีน้ำ 7.185 ล้านลูกบาศก์เมตร และในช่วงหน้าแล้ง 0.729 ล้านลูกบาศก์เมตร

2) คลองหน้าเมือง กรมชลประทานได้ประเมินค่าปริมาณน้ำ (YIELD) ทั้งปีประมาณ 3.01 ล้านลูกบาศก์เมตร อัตราการไหลของน้ำในช่วงหน้าแล้ง ประมาณ 0.017 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที และในช่วงฤดูฝน ประมาณ 0.195 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที

แสดง: ทรัพยากร แหล่งน้ำ

- โครงการชลประทาน
- หนองน้ำ
- ลำน้ำ

ที่มา: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

ข. ปริมาณน้ำบ่อน้ำ

เนื่องจากปัจจุบันทรัพยากรน้ำของเกาะสมุย มีการขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคในหน้าแล้ง ที่จะพอมืออยู่บ้าง ก็คือ บ่อน้ำตื้น (SHELLOW WELLS) ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่จะขุดเป็นหลุมลึกลงไปตามความจำเป็น ดังนั้นการศึกษาเรื่องน้ำของเกาะสมุย จึงจำเป็นต้องศึกษาถึง น้ำบ่อน้ำตื้นเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนเรื่องน้ำต่อไป

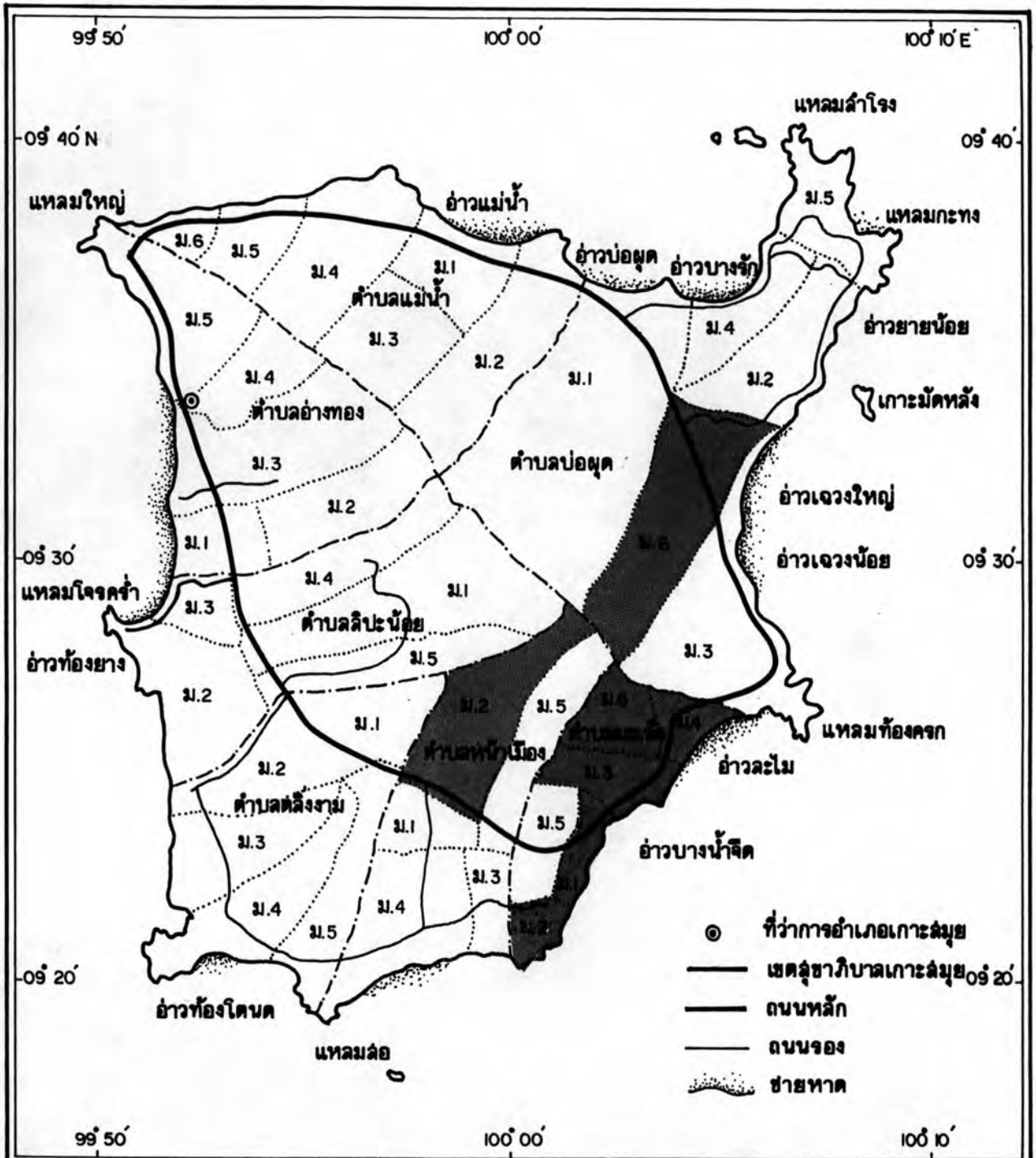
จากการศึกษาของกรมพัฒนาที่ดิน ซึ่งได้สำรวจชั้นดินของเกาะสมุย และพบว่าบริเวณที่สูงตอนกลางทางตะวันออกของเกาะสมุย เป็นเขาหินแกรนิตที่เกิดในยุคครีเตเชียส (CRETACEOUS AGE) ทางด้านตะวันตกเฉียงใต้อยู่ในกลุ่มกาญจนบุรี เป็นพวกหินชนวน หินทราย และควอร์ตไซต์

และจากการศึกษาของกรมทรัพยากรธรณี ซึ่งได้วัดกลุ่มทรัพยากรน้ำใต้ดิน (UNDERGROUND WATER RESOURCES) ของเกาะสมุยเป็น 3 พวก ตามแผนที่อุทกวิทยา (HYDROLOGICAL MAP) ด้วยกันคือ

1) บริเวณตอนกลาง และส่วนตะวันออกเกือบทั้งหมดของเกาะสมุย แบบแหล่งน้ำใต้ดินเป็นแบบหินแกรนิต (GRANITIC AQUIFER) คือ เก็บน้ำได้น้อยมาก เพราะประกอบไปด้วยหินแกรนิตและไดออไรท์ (DIORITE) ซึ่งมีรอยแตกมาก จะพบน้ำได้แต่ในระหว่างชั้นหิน ซึ่งกรมทรัพยากรประมาณว่าอัตราการอำนวยน้ำมีประมาณ 45,504 ลิตรต่อวัน (10 แกลลอนต่อนาที) และบางพื้นที่อาจมีการอำนวยน้ำถึง 163,512 ลิตรต่อวัน (30 แกลลอนต่อนาที) ซึ่งเท่ากับมีปริมาณน้ำระหว่าง 45 ถึง 164 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน

2) น้ำใต้ดินในพื้นที่ชายทะเลด้านเหนือ ตะวันตก และใต้ของเกาะตลอดจนบริเวณ อ่าวเจง (ตะวันออกเฉียงเหนือ) เป็นแบบเจ้าพระยา (CHAOPHRAYA AQUIFERS TYPE) คือประกอบด้วยกรวดทรายที่ทับถมกัน ในบริเวณลุ่มน้ำของทางน้ำต่างๆ ของเกาะสมุยแถบนี้ ความลึกสูงสุดของชั้นน้ำใต้ดินไม่เกินกว่า 30 เมตร โดยทั่วไปแหล่งน้ำบ่อน้ำตื้นเหล่านี้จะมีปริมาณอำนวยน้ำอยู่ระหว่าง 545,040 ลิตรต่อวัน (100 แกลลอนต่อนาที) ถึง 817,560 ลิตรต่อวัน (150 แกลลอนต่อนาที) หรือ 545 ถึง 818 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน

3) ในบริเวณที่มีพื้นที่เสึกๆ อยู่แยกกันทางชายทะเลด้านใต้ของเกาะ แหล่งน้ำใต้ดินเป็นแบบเมตามอร์ฟิก (METAMORPHIC AQUIFERS TYPE) จะมีปริมาณน้ำไม่มากนัก

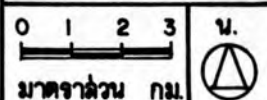

แสดง : บริเวณที่มีน้ำบาดาลในเกาะลมุนย

- เส้นแบ่งเขตตำบล
- ..... เส้นแบ่งเขตหมู่บ้าน
- พื้นที่ที่มีการขุดเจาะน้ำบาดาลมาใช้

แผนที่ 4.6

ที่มา : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

การที่เกาะสมุยมีเนื้อที่ 231 ตารางกิโลเมตร และมีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปี = 1,849 มิลลิเมตร คิดเป็นปริมาณน้ำฝนต่อปีเท่ากับ 427.11 ล้านลูกบาศก์เมตร ถ้าสามารถเก็บกักไว้ไม่ให้ไหลบ่าเป็นน้ำท่า และไหลซึมใต้ดินไปลงทะเลเสียหมด จะมีศักยภาพในการอำนวยน้ำที่สูงมาก โดยเฉพาะน้ำบ่อตื้นที่พบว่ามีตลอดปีเป็นส่วนใหญ่ แม้น้ำหน้าแล้ง ซึ่งจากตัวเลขปริมาณการอำนวยน้ำข้างต้น จะเป็นปริมาณอย่างน้อย 218,833.56 ลูกบาศก์เมตรต่อปี

จากสภาพทางธรณีวิทยาคงกล่าว การพัฒนาน้ำบาดาลในเกาะสมุยจะมีความเป็นไปได้ในเฉพาะบางพื้นที่เท่านั้น เช่น บริเวณชุมชนหาดเจวง หาดละไม และหาดหน้าทอน มีจำนวนบ่อบาดาลที่มีน้ำใช้เพียงพอตลอดปีบนเกาะสมุยทั้งหมด 29 บ่อ โดยในตำบลมะเร็ต ซึ่งเป็นที่ตั้งของหาดละไม มีบ่อบาดาลถึง 27 บ่อ และอยู่ในหมู่ที่ 6 ตำบลบ่อผุด ซึ่งอยู่บริเวณหาดเจวงด้านเหนือ จำนวน 2 บ่อ ในจำนวนนี้เป็นบ่อบาดาลสำหรับส่วนรวม 8 บ่อ และบ่อบาดาลส่วนตัว 21 บ่อ จากการคาดคะเนของการประปาส่วนภูมิภาค บ่อน้ำแต่ละบ่อจะมี YIELD อยู่ในช่วง 10-30 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง นั่นคือ 240-720 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน

4.1.6 ป่าไม้

สถานการณ์ป่าไม้ในเขตอำเภอสมุยในปี พ.ศ.2530 ได้มีการประกาศเป็นเขตป่าสงวนและวนอุทยาน¹ ดังนี้

ก. มีการประกาศเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ 1 แห่ง คือ ป่าน้ำตกหินลาดทองที่ อำเภอเกาะสมุย ประกาศตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2507, เป็นเนื้อที่ 6,875 ไร่

ข. ประกาศเป็นเขตอนุทยาน 1 แห่ง คือ วนอุทยานน้ำตกหน้าเมือง อำเภอเกาะสมุย มีเนื้อที่ 6.25 ไร่

สภาพป่าไม้โดยทั่วไปของเกาะสมุย กล่าวได้ว่า พื้นที่ที่เป็นป่าเหลืออยู่น้อยมากคือ มี 6,881.25 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.76 ของพื้นที่ ทั้งนี้เนื่องจากป่าไม้ส่วนใหญ่ถูกตัดโค่นเพื่อทำสวนมะพร้าว แม้กระทั่งบริเวณพื้นที่ที่เป็นภูเขาก็ยังมีการหักล้างถางพงเพื่อปลูมะพร้าว

¹การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, การศึกษาเบื้องต้นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะสมุย สุราษฎร์ธานี (กรุงเทพมหานคร:สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย 2526), หน้า 20.

4.1.7 ปะการัง

แนวปะการัง จะมีการกระจายกระจายขนานตัวไปตามชายฝั่ง แนวปะการัง ส่วนใหญ่อยู่ในเขตน้ำตื้นที่ลึกไม่เกิน 10 เมตร แนวปะการังที่พบมีทั้ง 2 ประเภทคือ ประเภทที่เจริญขึ้นตามสันปะการัง และแนวปะการังที่เจริญขึ้นติดชายฝั่ง แนวปะการังส่วนใหญ่จะเจริญขึ้นอยู่บนซากปะการัง ในบริเวณที่มีคุณภาพในชั้นดี จะมีความกว้างของแนวแตกต่างจากที่มีคุณภาพต่ำ เมื่อจัดลำดับคุณภาพของแนวปะการังสามารถแบ่งเกาะสมุยออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ

ก) บริเวณทางใต้ของเกาะสมุย ตั้งแต่ บ้านตลิ่งชัน ลงมาทางใต้จนถึง บ้านหัวถนนรวมทั้งบริเวณ อ่าวละไม และตอนเหนือของหาดเจวง ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออก ในบริเวณเหล่านี้จะมีคุณภาพของแนวปะการังในชั้นดี (B) จนถึงชั้น (A) ในบริเวณนี้ แนวปะการังจะมีความอุดมสมบูรณ์ แนวปะการังส่วนใหญ่จะเป็นแนวปะการังที่เจริญตามสันปะการัง มีความกว้างตั้งแต่ 60-160 เมตร แนวปะการังมีความหลากหลายตั้งแต่ 10-16 สกุลแนวปะการังในบริเวณนี้ ยังอยู่ในสภาพที่ดียังไม่พบร่องรอยการทำลายมาก ปะการังขึ้นอยู่หนาแน่น แนวปะการังมีการแบ่งเขตเห็นได้อย่างชัดเจน โดยในเขต REEF FLAT จะพบปะการังก้อน (PORITES) เป็นชนิดเด่น เช่น ปะการังเขากวาง (ACROPORA) ในบริเวณ REEF SLOPE จะมีความกว้างมากที่สุด และในบริเวณ FORE REEF จะพบปะการังก้อนขนาดใหญ่ และปะการังผักกาด (PAVONA) เป็นชนิดเด่นขึ้นสลับกัน สัตว์น้ำในบริเวณนี้มีสัตว์น้ำต่างๆ อาศัยอยู่มากมาย และหนาแน่น นอกจากนี้ยังมีสัตว์น้ำขนาดใหญ่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจวนเวียนเข้ามาอยู่เป็นประจำ ในบริเวณนี้เป็นแหล่งที่มีนักท่องเที่ยวมาดำน้ำ โดยใช้ถังอากาศช่วย และดำผิวน้ำ เพราะมีปะการังหลากหลาย และสวยงาม โดยเฉพาะแหลมสอ จะมีนักท่องเที่ยวมาดำน้ำอยู่เป็นประจำ การวางแผนในอนาคตบริเวณนี้ควรจะเป็นพื้นที่ที่มีการอนุรักษ์ไว้

ข) บริเวณทางทิศตะวันตกไปจนถึงทางทิศเหนือ ตั้งแต่แหลมโจรคว่ำ จนถึง อ่าวบางรัก บริเวณนี้จะมีคุณภาพของแนวปะการังอยู่ในชั้นปานกลาง (C) จนถึงชั้นเลว (D) แนวปะการังจะเป็นประเภทแนวปะการังติดชายฝั่ง ซึ่งจะมีคุณภาพต่ำ ส่วนบริเวณที่มีคุณภาพปานกลาง (ตอนเหนือบ้านหน้าทอน) แนวปะการังมีความกว้างตั้งแต่ 45-65 เมตร แนวปะการังไม่สามารถแบ่งเขตออกได้อย่างชัดเจน จะพบปะการังก้อน (PORITES) เจริญขึ้นเป็นชนิดเด่น และมีขนาดใหญ่ และจะมีปะการังชนิดอื่นๆ แซมขึ้นมาในบริเวณนี้มีความชุ่มชื้นไม่เหมาะที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวดำน้ำ แต่สามารถที่จะมีการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ชายฝั่งในบริเวณนี้ได้

4.2 การตั้งถิ่นฐานของประชากร

4.2.1 ขนาดและการกระจายตัวของประชากร

ในปี พ.ศ.2531 มีประชากรในเขตสุขาภิบาลเกาะสมุยจำนวน 26,291 คน เป็นจำนวน 5,464 ครัวเรือน เฉลี่ยประชากร 4.8 คนต่อครัวเรือน ตำบลที่มีประชากรมากที่สุดได้แก่ ตำบลอ่างทอง มีประชากร 5,323 คน โดยมี 1,212 ครัวเรือน รองลงมาคือ ตำบลมะเร็ต ซึ่งมีประชากร 4,442 คน คิดเป็นร้อยละ 16.90 ของประชากรทั้งหมด โดยมี 740 ครัวเรือน ส่วนตำบลที่มีประชากรน้อยที่สุดคือ ตำบลลิปะน้อย ซึ่งมีประชากร 2,078 คน หรือร้อยละ 7.90 ของประชากรทั้งหมด โดยมีจำนวน 457 ครัวเรือน

ประชากรในภาคเกษตรทั้งหมดในเขตสุขาภิบาลเกาะสมุยมีจำนวน 23,079 คน โดยมี 4,767 ครัวเรือน เฉลี่ยประชากรเท่ากับ 4.8 คนต่อครัวเรือน ตำบลที่มีประชากรภาคเกษตรมากที่สุด คือตำบลคลังงามมีประชากรภาคเกษตร 4,273 คนหรือร้อยละ 18.51 ของประชากรภาคเกษตรทั้งหมดโดยอยู่ใน 735 ครัวเรือน รองลงมาคือ ตำบลมะเร็ต ซึ่งมีประชากรภาคเกษตร 3,647 คน โดยมี 762 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 15.80 ของประชากรภาคเกษตรทั้งหมด ส่วนตำบลที่มีประชากรภาคเกษตรน้อยที่สุด คือตำบลลิปะน้อยซึ่งมีประชากรภาคเกษตร 2,028 คน หรือร้อยละ 8.79 ของประชากรภาคเกษตรทั้งหมด โดยมี 446 ครัวเรือน

ประชากรส่วนใหญ่ในเขตสุขาภิบาลเกาะสมุยจะเป็นประชากรภาคเกษตรหรือร้อยละ 87.78 ของประชากรทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพด้านการเกษตรรวมอยู่ด้วยนอกเหนือจากอาชีพหลักอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำสวนมะพร้าวซึ่งปลูกอยู่ทั่วไปทั้งเกาะ

4.2.2 ความหนาแน่นของประชากร

ในปี พ.ศ.2531 ความหนาแน่นของประชากรในเขตสุขาภิบาลเกาะสมุยโดยเฉลี่ยเท่ากับ 114 คนต่อตารางกิโลเมตร โดยตำบลที่มีความหนาแน่นของประชากรสูงที่สุดคือ ตำบลคลังงามซึ่งเท่ากับ 173 คนต่อตารางกิโลเมตร รองลงมาคือ ตำบลอ่างทองเท่ากับ 162 คนต่อตารางกิโลเมตร และตำบลที่มีความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุดคือ ตำบลลิปะน้อย ซึ่งเท่ากับ 75 คนต่อตารางกิโลเมตร

ตารางที่ 4.4 จำนวนประชากร ครั้วเรือน ประชากรภาคเกษตรและครั้วเรือนภาคเกษตร ปีพ.ศ.2531

ตำบล	ประชากร ปีพ.ศ.2531		จำนวนครั้วเรือนรวม (ครั้วเรือน)	ประชากรภาคเกษตร		จำนวนครั้วเรือน ภาคเกษตร (ครั้วเรือน)
	จำนวน(คน)	ร้อยละ		จำนวน(คน)	ร้อยละ	
อ่างทอง	5,323	20.25	1,212	3,641	15.78	829
ลพบุรี	2,078	7.90	457	2,028	8.79	446
คลังงาม	4,302	16.36	740	4,273	18.51	735
หน้าเมือง	3,507	13.34	624	3,175	13.76	565
มะเร็ต	4,442	16.90	928	3,647	15.80	762
แม่ไร่	3,476	13.22	772	3,269	14.16	726
บ่อหุด	3,163	12.03	731	3,046	13.20	704
รวม	26,691	100.00	5,464	23,079	100.00	4,767

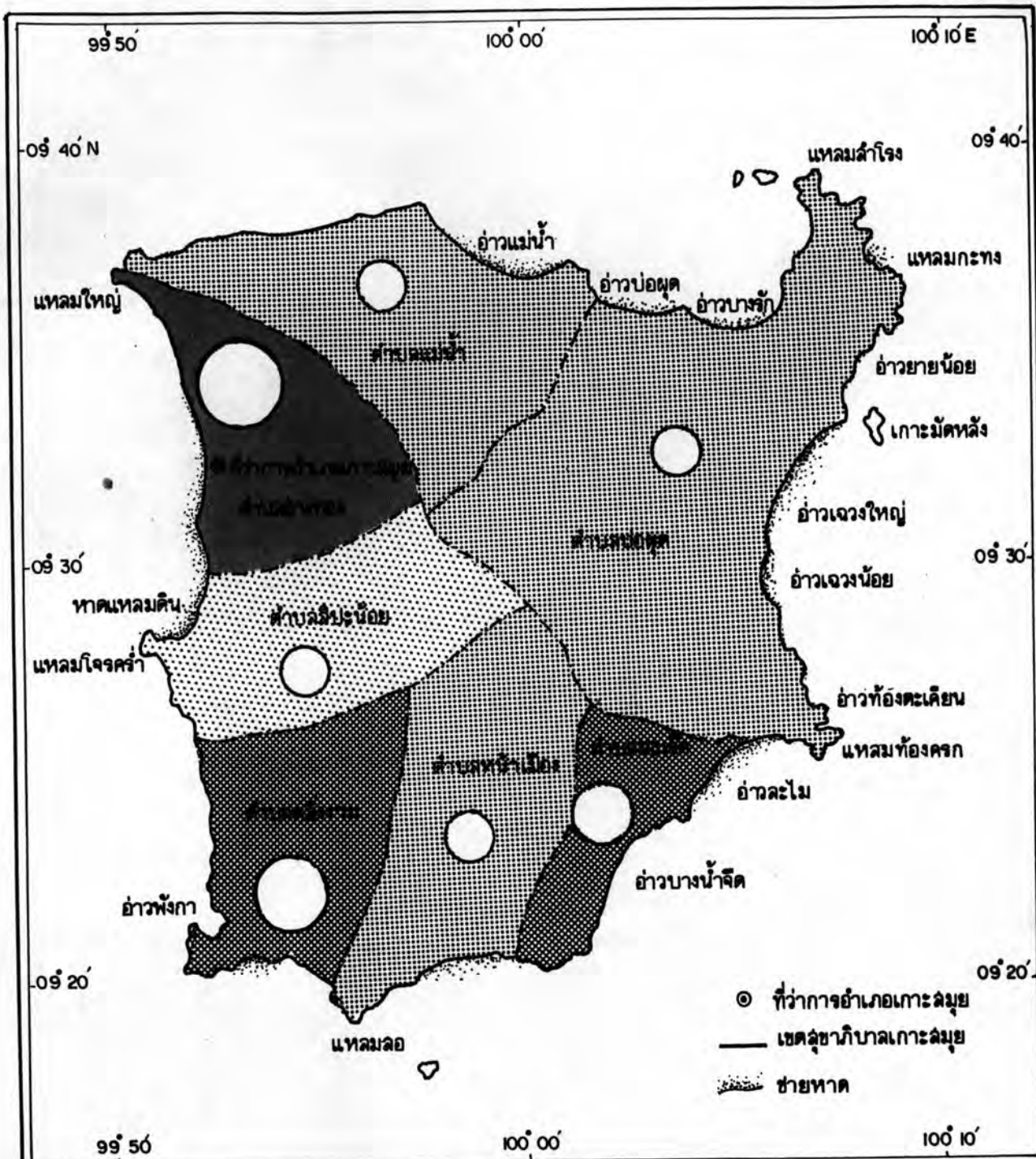
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเกาะสมุย กรมส่งเสริมการเกษตร, 2532

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนการเกิด ตาย ย้ายเข้า-ย้ายออก ของประชากรเขตสุขาภิบาลเกาะสมุย
ปี พ.ศ.2528-2532

ปี พ.ศ.	จำนวนคนเกิด	จำนวนคนตาย	จำนวนคนย้ายเข้า	จำนวนคนย้ายออก
2528	-	-	941	1,444
2529	360	349	946	1,454
2530	366	183	1,224	1,642
2531	628	160	2,052	2,114
2532	585	192	1,900	2,064

ที่มา : กองราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง , 2532

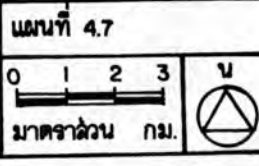

แสดง : การกระจายตัว และความหนาแน่นประชากร พ.ศ. 2531

การกระจายตัวประชากร	ความหนาแน่นประชากร
ประชากรมากกว่า 5000 คน	ความหนาแน่นมากกว่า 200 คน/กม. ²
ประชากร 5000 - 4000 คน	ความหนาแน่น 200-150 คน/กม. ²
ประชากร 4000 - 3000 คน	ความหนาแน่น 150-100 คน/กม. ²
ประชากรน้อยกว่า 3000 คน	ความหนาแน่นน้อยกว่า 100 คน/กม. ²

ที่มา : สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

ในส่วนของการเปลี่ยนแปลงด้านความหนาแน่นนั้น ระหว่างปีพ.ศ.2516 และ 2531 จะเห็นว่าความหนาแน่นเฉลี่ยของปีพ.ศ.2516 คือ 133 คนต่อตารางกิโลเมตรได้ลดลงเหลือ 114 คน ต่อตารางกิโลเมตรในปีพ.ศ.2531 ทั้งนี้มาจากขนาดของประชากรที่ลดลงโดยรวม ส่วนในระดับตำบลนั้นมีเพียงตำบลอ่างทองเท่านั้นที่มีความหนาแน่นของประชากรที่เพิ่มขึ้น คือ จาก 156 เพิ่มขึ้นเป็น 162 คนต่อตารางกิโลเมตร ซึ่งมีสาเหตุมาจากขนาดของประชากรในตำบลนี้เพิ่มขึ้น

4.2.3 การเปลี่ยนแปลงของประชากร

จากข้อมูลด้านจำนวนประชากรนั้น ประชากรในเขตสุขาภิบาลเกาะสมุยมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากข้อมูลระดับอำเภอ (เพิ่มเติมอีก 2 หมู่บ้านจากเขตสุขาภิบาล) แล้วจะเห็นว่าประชากรในเขตอำเภอเกาะสมุย ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเขตสุขาภิบาลเกาะสมุยนี้ได้ลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ.2519 มาจนถึงปีพ.ศ.2526 และเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ.2527 แต่ก็กลับลดลงอีกจนถึงปี พ.ศ.2531 ซึ่งรูปแบบหรือสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงในเชิงลคนี้นั้นเนื่องมาจากการอพยพออกในสัดส่วนที่มาก ซึ่งเกิดจากการย้ายถิ่นถาวร เนื่องจากการขายที่ดินให้แก่คนจากนอกพื้นที่ในการทำธุรกิจการท่องเที่ยวหรือเนื่องจากการอพยพออกเพื่อการศึกษาต่อและเพื่อทำงานในพื้นที่อื่นโดยไม่ได้ย้ายกลับไปยังเกาะสมุยอีก เป็นต้น อัตราการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรในเขตสุขาภิบาลเกาะสมุยโดยเฉลี่ยเท่ากับ ร้อยละ -1.06 ต่อปี (หากการเติบโตด้านประชากรยังเป็นไปตามแนวโน้มเดิม) ขณะที่การเปลี่ยนแปลงด้านจำนวนประชากรระดับอำเภอในช่วงปี พ.ศ.2516 ถึง 2531 มีการเพิ่มขึ้นในพื้นที่ตำบลอ่างทอง คือ มีอัตราเพิ่มของประชากรเท่ากับร้อยละ 0.28 ต่อปี ทั้งนี้คงเนื่องมาจากการเติบโตของสาขาการท่องเที่ยวรวมทั้งด้านการค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวซึ่งมีศูนย์กลางอยู่บริเวณตลาดหน้าทอนตำบลอ่างทอง ซึ่งบริเวณนี้ยังเป็นที่ตั้งของที่ทำการอำเภอและสถานที่ราชการต่างๆ อีกด้วย ขณะที่ตำบลอื่นๆ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากรโดยเฉลี่ยลดลง

4.2.4 การคาดประมาณจำนวนประชากร

จากการเปลี่ยนแปลงของประชากรในเขตสุขาภิบาลเกาะสมุย จะเห็นได้ว่าประชากรมีแนวโน้มที่ลดลง และหากการเติบโตของประชากรยังคงเป็นไปตามแนวโน้มเดิมนี้คือ ลดลงร้อยละ 1.06 ต่อปี ในปีพ.ศ.2540 จะมีประชากร 23,887 คน และลดลงเหลือ 21,474 คน ในปีพ.ศ. 2550

ตารางที่ 4.6 จำนวน ความหนาแน่น การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรปี.ศ. 2516 และ 2531 และการคาดประมาณประชากรรายตำบล ปี.ศ. 2540 และ 2550

เขตการปกครอง (ตำบล)	ขนาดพื้นที่ (กิโลเมตร)	จำนวนประชากร		ความหนาแน่น		การเปลี่ยนแปลง ประชากรทั้งหมด (คน)	การเปลี่ยนแปลง ประชากรจาก % ของยอดรวม	อัตราเพิ่มประชากร ต่อปี	การคาดประมาณ ประชากรปี.ศ. 2540	การคาดประมาณ ประชากรปี.ศ. 2550
		ปี.ศ. 2516	ปี.ศ. 2531	ประชากร ปี.ศ.						
		% จำนวน	จำนวน	2516	2531					
อ่างทอง	32.80	5,105 16.53%	5,323 20.25%	156	218	218	100.00	0.28	5,459	5,614
วิเศษชัยชาญ	27.53	2,913 9.44%	2,078 7.90%	106	75	-835	-17.41	-2.23	1,696	1,354
คิ่งจาง	24.92	4,826 15.63%	4,302 16.36%	194	173	-524	-10.92	-1.98	3,593	2,942
หน้าเมือง	37.58	4,054 13.13%	3,507 13.34%	108	93	-547	-11.40	-0.96	3,215	2,919
มะเขือ	33.16	5,089 16.49%	4,442 16.90%	154	134	-647	-13.49	-0.90	4,095	3,741
หน้า	35.33	4,614 14.95%	3,476 13.22%	131	98	-1,138	-23.72	-1.87	2,933	2,429
บ่อหูด	40.04	4,269 13.83%	3,163 12.03%	107	79	-1,106	-23.06	-1.98	2,642	2,163
รวม	231.36	30,870 100.00%	26,291 100.00%	133	114	+218 -4,797	+100.00 -100.00	-1.06	23,887	21,472

4.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจ

พื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกาะสมุย ขึ้นอยู่กับการผลิตจากสาขาเกษตรกรรมและการท่องเที่ยวเป็นหลัก เนื่องจากฐานทรัพยากรและสภาพพื้นที่เป็นเกาะสมุย ซึ่งมีที่ดินเหมาะสมสำหรับปลูกไม้ยืนต้นและมีแหล่งท่องเที่ยวอยู่เป็นจำนวนมาก จากปัจจัยดังกล่าวนี้ ในช่วงที่ผ่านมา สาขาเกษตรกรรมและการท่องเที่ยวสร้างรายได้แก่เกาะสมุยคิดเป็นสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์สูงสุด ในขณะที่สาขาการผลิตอื่นๆ ต่างก็พัฒนาต่อเนื่องจากสาขาเกษตรกรรมและการท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่ ดังรายละเอียดสาขาการผลิตที่สำคัญๆ แต่ละสาขาดังนี้

4.3.1 สาขาเกษตรกรรม

ก. การกสิกรรม จากข้อมูลของสำนักงานเกษตรอำเภอเกาะสมุย ในปี พ.ศ. 2531 เกาะสมุยมีพื้นที่เกษตรกรรม ทั้งหมด 105,570 ไร่ โดยการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรในเขตสุขาภิบาลเกาะสมุยประกอบด้วยพื้นที่เพาะปลูก 6 ประเภท ได้แก่ มะพร้าว ข้าว ยางพารา ผลไม้ พืชผัก และพืชไร่

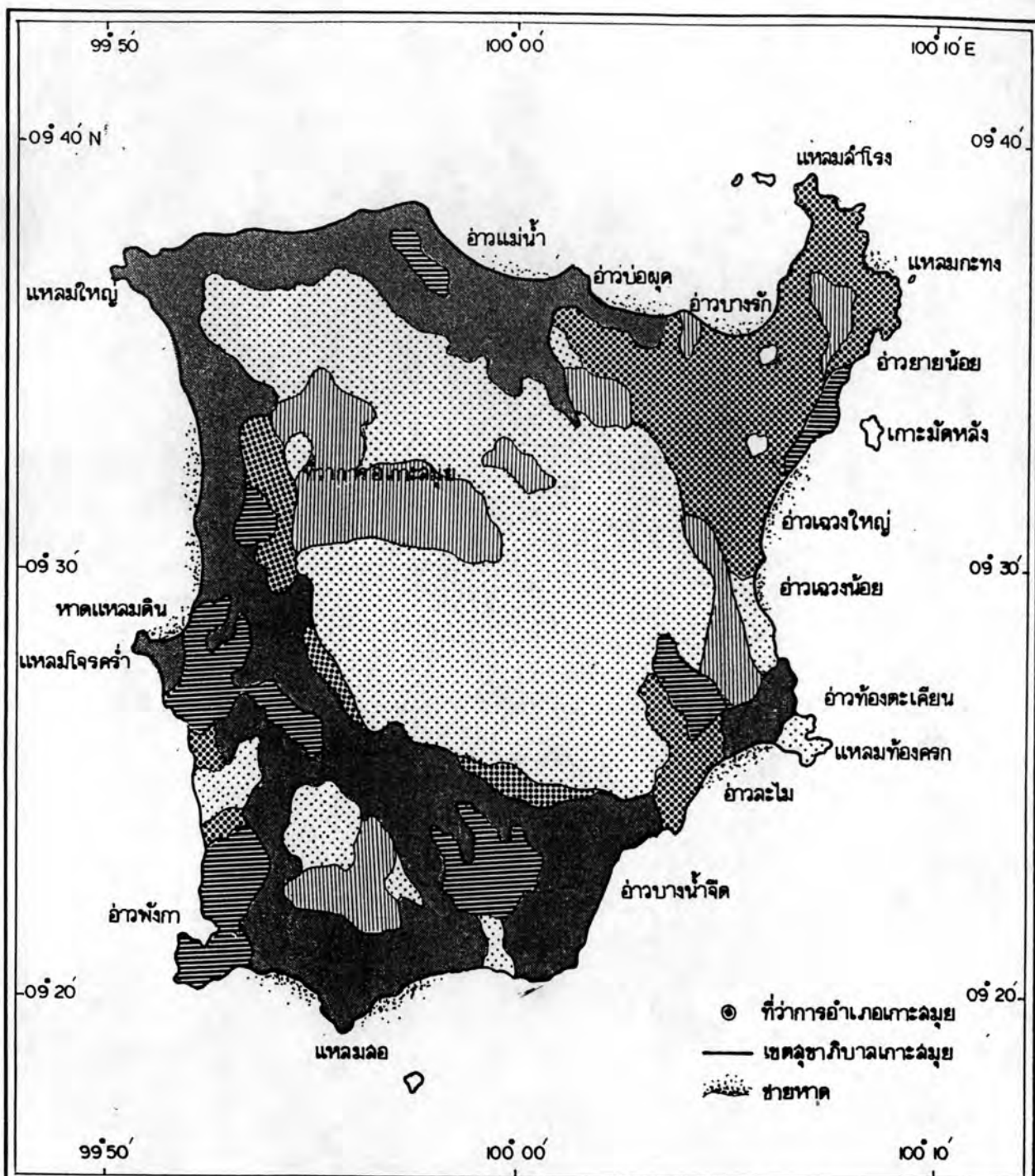
ในปี พ.ศ. 2531 มีพื้นที่ปลูกมะพร้าวทั้งหมด 96,556 ไร่หรือร้อยละ 91.46 ของพื้นที่เกษตรทั้งหมด โดยปลูกมากที่สุดที่ตำบลบ่อผุดคิดเป็นพื้นที่ 21,028 ไร่ หรือร้อยละ 21.78 ของพื้นที่ปลูกมะพร้าวทั้งเกาะ

ข้าวมียพื้นที่ปลูกทั้งหมด 4,577 ไร่หรือร้อยละ 4.33 ของพื้นที่เกษตรทั้งหมด โดยปลูกมากที่สุดที่ตำบลหน้าเมืองคิดเป็นพื้นที่ 2,400 ไร่หรือร้อยละ 52.57 ของพื้นที่ปลูกข้าวทั้งเกาะ

ยางพารามีพื้นที่ปลูกทั้งหมด 1,500 ไร่ หรือร้อยละ 1.42 ของพื้นที่เกษตรทั้งหมดโดยปลูกมากที่สุดที่ตำบลหน้าเมืองคิดเป็นพื้นที่ 510 ไร่ หรือร้อยละ 34.00 ของพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งเกาะ

พืชผักต่างๆ มีพื้นที่ปลูกทั้งหมด 25 ไร่หรือร้อยละ 0.02 ของพื้นที่เกษตรทั้งหมด โดยมีปลูกที่ตำบลลิปะน้อยเพียงแห่งเดียว

พืชไร่มีพื้นที่ปลูกทั้งหมด 323 ไร่หรือร้อยละ 0.31 ของพื้นที่เกษตร โดยปลูกมากที่สุดที่ตำบลคลังงามคิดเป็นพื้นที่ 127 ไร่หรือร้อยละ 39.32 ของพื้นที่ปลูกพืชไร่ทั้งเกาะ

แสดง : การใช้ที่ดินทางการเกษตร

	นาข้าว
	พืชไร่ มะพร้าว กาแฟ โกโก้
	ยางพารา ไม้ยืนต้น
	ป่าไม้ที่ถูกทำลาย
	ป่าไม้สมบูรณ์
	แหล่งน้ำ

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน

แผนที่ 4.8

0 1 2 3
มาตราส่วน กม.

ผลไม้พื้นที่ปลูกทั้งหมด 2,589 ไร่หรือ 2.45 ของพื้นที่เกษตรโดยปลูกมากที่สุด ที่ตำบลมะเร็ด คิดเป็นพื้นที่ 634 ไร่ หรือร้อยละ 24.49 ของพื้นที่ปลูก ผลไม้ทั้งหมดทั้งนี้ตำบลบ่อหุดมีพื้นที่การเกษตรมากที่สุดคิดเป็นพื้นที่ 21,364 ไร่ หรือร้อยละ 20.24 ของพื้นที่เกษตรทั้งหมด รองลงมาได้แก่ตำบลแม่ไม้คิดเป็นพื้นที่ 19,322 ไร่หรือร้อยละ 18.30 ของพื้นที่เกษตรทั้งหมด ตำบลลิปะน้อยมีพื้นที่เกษตรน้อยที่สุดคิดเป็นพื้นที่ 10,634 ไร่ หรือร้อยละ 10.07 ของพื้นที่เกษตรทั้งหมด

ข. ปศุสัตว์ มีการเลี้ยงเพื่อการจำหน่ายและบริโภคในครัวเรือน ได้แก่ กระบือ สุกร เป็ด ไก่ คิดเป็นมูลค่าผลผลิตประมาณปีละ 7.37 ล้านบาท ผลผลิตที่ได้ยังไม่พอต่อความต้องการบริโภคภายในเกาะ แม้ว่าจะมีการขยายตัวแต่ก็ทำได้น้อย เนื่องจากขาดแคลนที่เลี้ยงสัตว์และแหล่งน้ำจืด

ค. การประมง มีประชากรประมงทำการประมง 530 ครัวเรือน แต่ส่วนใหญ่เป็นประมงขนาดเล็กจับสัตว์น้ำทะเลเพื่อการบริโภคในครัวเรือน ปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ในปี 2529 ประมาณ 4,307 ตัน คิดเป็นมูลค่าประมาณ 11 ล้านบาท สัตว์น้ำที่จับได้ใช้สำหรับบริโภคภายในเกาะเท่านั้น และปัจจุบันยังมีบางชนิดที่ผู้ประกอบการต้องนำเข้าจากภายนอกเกาะ

ง. สภาวะสินค้าเกษตรกรรม เนื่องจากชุมชนเกาะสมุยหมู่เกาะที่มีการผลิตต่ำกว่าระดับการบริโภค จึงทำให้การนำเข้าสินค้าจากจังหวัดสุราษฎร์ธานีนั้น มากกว่าสินค้าที่ส่งออกไป แม้ว่าจะปลูกพืชได้ในระดับหนึ่ง แต่ก็ไม่เพียงพอสำหรับการบริโภคภายในชุมชนเอง

สินค้าเกษตรกรรมที่มีการนำเข้ามาจากจังหวัด และอำเภอใกล้เคียงที่สำคัญได้แก่

(1) พืชผัก มีการนำเข้าพืชผักเกือบทุกชนิดเพื่อจำหน่ายคิดเป็นร้อยละ 95% ของการบริโภค คิดเป็นมูลค่าเดือนละประมาณ 784,200 บาท โดยนำเข้ามะเขือเทศมากที่สุดหรือร้อยละ 34.43 ของมูลค่าการนำเข้า รองลงมาคือ ขึ้นฉ่าย และต้นหอม หรือร้อยละ 20.08 และ 13.20 ของมูลค่าการนำเข้า

(2) พืชไร่ ประกอบด้วย ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ถั่วลิสง ถั่วเขียว ถั่วขาว ถั่วแดง ถั่วดำ ถั่วเขียว ถั่วขาว ถั่วแดง ถั่วดำ มีการนำเข้าคิดเป็น 100% ของการบริโภค คิดเป็นมูลค่าเดือนละ 876,000 บาท โดยนำเข้าถั่วเขียวมากที่สุดหรือร้อยละ 68.49 ของมูลค่าการนำเข้า รองลงมาคือ ถั่วเหลืองหรือร้อยละ 27.40 ของมูลค่าการนำเข้า

ตารางที่ 4.7 ประเภท จำนวนและมูลค่าการนำเข้าผัก ในเดือน พฤศจิกายน ปีพ.ศ. 2531

ประเภทพืช	ยอดนำเข้า (ก.ก./วัน)	ราคารับซื้อ (บาท/ก.ก.)	ราคาขายปลีก (บาท/ก.ก.)	ยอดนำเข้า (ก.ก./เดือน)	มูลค่าการนำเข้า ต่อเดือน (บาท)	%
1. ต้นหอม	150	23	28	4,500	103,500	13.20
2. กระเทียม	80	18 - 20	25	2,400	43,200	5.51
3. ถั่วพริกยาว	100	15	18	3,000	45,000	5.74
4. แดงกวา	100	6	8	3,000	24,000	3.06
5. ผักกาดหอม	200	25 - 28	30 - 40	6,000	18,000	2.30
6. ผักชี	50	35	40	1,500	52,500	6.69
7. มะเขือเทศ	300	25	30	7,000	270,000	34.43
8. พริกขี้หนู	50	15 - 23	20 - 28	1,500	22,000	2.81
9. มะเขือยาว	100	8	10	3,000	24,000	3.06
10. ขึ้นฉ่าย	150	35 - 40	40 - 50	4,500	157,500	20.08
11. กระหล่ำปลี	100	8 - 10	12	3,000	24,000	3.06
รวม	1,380			330,000	784,200	100.00

ที่มา: จากการสอบถามเกษตรกรอำเภอเกาะสมุย

ตารางที่ 4.8 . มูลค่าการนำเข้าสัตว์ปีกและสัตว์ใหญ่ ปีพ.ศ.2531

ชนิดสัตว์	มูลค่า/เดือน (บาท)	อัตราส่วนมูลค่า นำเข้า/เดือน
1. สุกร	2,500,000	73.53
2. ไก่ เนื้อ	500,000	14.71
3. ไข่ไก่	400,000	11.76
รวม	3,400,000	100.00

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเกาะสมุย กรมส่งเสริมการเกษตร, 2532

ตารางที่ 4.9 มูลค่าการนำเข้าพืชไร่ ปีพ.ศ.2531

ประเภทพืชไร่	ยอดนำเข้า ก.ก./วัน	ราคา		ยอดนำเข้า ก.ก./เดือน	มูลค่า/เดือน (บาท)	อัตราส่วนมูลค่า นำเข้า/เดือน
		รับซื้อ	ขายปลีก			
1. สับปะรด	4,000	3 - 4	5	120,000	600,000	68.49
2. มะละกอ	150	5 - 6	8 - 10	4,500	36,000	4.11
3. กล้วยหอมทอง	1,000 หวี	6 / หวี	8 / หวี	30,000	240,000	27.40
รวม				154,500	876,000	100.00

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเกาะสมุย กรมส่งเสริมการเกษตร, 2532

ตารางที่ 4.10 ประเภทสินค้าที่ผลิตได้และราคาจำหน่าย ภายในอำเภอเกาะสมุย ปีพ.ศ.2530

ชนิดพืช	ผลผลิต ก.ก./ไร่	ราคาจำหน่าย บาท/ก.ก.	แหล่งจำหน่าย
1. มะพร้าว	648	1.50 - 2	ท้องถิ่น+กทม.
2. มังคุด	960	15 - 20	ท้องถิ่น+กทม.
3. ลางสาด	8,000	30	ท้องถิ่น+สุราษฎร์ฯ
4. ทุเรียน	160	20 - 30	ท้องถิ่น+กทม.

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเกาะสมุย กรมส่งเสริมการเกษตร, 2532

(3) ข้าว มีการนำเข้าข้าวสารในแต่ละเดือน (โดยพ่อค้า) คิดเป็นมูลค่า 1,400,000 บาท

(4) สัตว์ปีก (ไก่เนื้อมีชีวิต) มีการนำเข้าไก่เนื้อมีชีวิตจากฟาร์ม จังหวัดชุมพร คิดเป็น 100% ของการบริโภค เดือนละ 5,000 ตัวคิดเป็นมูลค่าประมาณ 300,000 บาท

(5) เนื้อสัตว์ มีการนำเข้าประกอบคัวย สุกและโคเนื้อ เป็น 100 ของการบริโภค หรือเป็นมูลค่าสุกร 2.5 ล้านบาท ต่อเดือนรองลงมาคือไก่ คิดเป็นมูลค่า 5 แสนบาทต่อเดือน

จ. แรงงานภาคเกษตร เขตสุขภาพิบาลเกาะสมุย มีประชากรในภาคเกษตร จำนวน 23,079 คน ครัวเรือนภาคเกษตร 4,767 ครัวเรือนโดยเฉลี่ย 4.8 ต่อครัวเรือนตำบลที่มีประชากรภาคเกษตรน้อยที่สุดคือ ตำบลลิปะน้อย ซึ่งแรงงานจริงดำเนินการเกษตรเท่ากับ 8,175 คน

ภาพรวมของแรงงานภาคเกษตรของพื้นที่เกาะสมุยจะเป็นแรงงานที่มา จากครัวเรือนร้อยละ 80 และเป็นแรงงานที่มาจากการทำงานร้อยละ 20 โดยแรงงานดังกล่าวมีความสามารถที่จะทำการเกษตรได้หลายประเภทกิจกรรม ซึ่งแต่ละประเภทกิจกรรมทางการเกษตรนั้นจะกระจายอยู่ในแต่ละแห่ง ดังนั้นจึงเป็นผลให้แรงงานเกษตรต้องเคลื่อนย้าย ออกนอกพื้นที่เพื่อไปเป็นแรงงานยังแหล่งเกษตรต่างพื้นที่ โดยเฉพาะจังหวัดชุมพรซึ่งเป็นจังหวัด ใกล้เคียง ในกิจกรรมสวนกาแฟ ทั้งนี้แรงงานเกษตรจะเคลื่อนย้ายออกนอกพื้นที่เพื่อไปเป็นแรงงานอยู่ในภาคเกษตร หรือกิจกรรมอื่นๆ นอกพื้นที่โดยจะหมุนเวียนกันอยู่ 2 ช่วงคือ

ช่วงที่ 1 ประมาณเดือนตุลาคม - กุมภาพันธ์ เป็นช่วงระยะเวลา ที่พืชผลทางการเกษตรต้องได้รับการดูแลรักษาตกแต่งและเก็บเกี่ยว แรงงานดังกล่าวนี้จะ เดินทางกลับภูมิลำเนาเดิมหรือเข้าสู่พื้นที่เกาะสมุยในเดือนมีนาคม และเมษายน

ช่วงที่ 2 ประมาณเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน เกษตรกรจะเดินทางไปทำงานนอกพื้นที่ โดยจะเป็นช่วงที่ตัดแต่ง กิ่ง และใส่ปุ๋ย สำหรับแรงงานที่ออกมาทำงาน ภาคเกษตรนอกพื้นที่ในช่วงเวลาดังกล่าวจะเดินทางกลับภูมิลำเนาเดิม หรือเข้าสู่พื้นที่เกาะสมุย ประมาณ เดือนกรกฎาคม - กันยายน

ซึ่งแรงงานภาคเกษตรของพื้นที่เกาะสมุย จะเคลื่อนย้ายแรงงานหมุนเวียนกันใน 2 ช่วงเวลาข้างต้นนี้ไปตลอด

4.3.2 สาขาอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมบนเกาะสมุยมีทั้งหมด 3 ประเภทได้แก่

- ก. อุตสาหกรรมการบริการ
- ข. อุตสาหกรรมก่อสร้างและตกแต่ง
- ค. อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม

ตารางที่ 4.11 จำนวนและประเภทของสถานประกอบการอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ ในปี พ.ศ.2530

ประเภทอุตสาหกรรม	สถานประกอบการ	จำนวนราย	ร้อยละ
1. อุตสาหกรรมการบริการ	ซ่อมเครื่องยนต์	12	63.16
2. อุตสาหกรรมก่อสร้าง และตกแต่ง	โรงเลื่อยไม้มะพร้าว	1	5.26
	โรงทำอิฐบล็อก	2	10.53
3. อุตสาหกรรมอาหาร และเครื่องดื่ม	โรงทำน้ำแข็ง	3	15.79
	โรงทำขนม	1	5.26
ยอดรวม		19	100.00

ที่มา : ทำเนียบโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี พ.ศ.2530

ประเภทอุตสาหกรรมที่มีจำนวนมากที่สุดคือ อุตสาหกรรมการบริการ ด้านซ่อมเครื่องยนต์ มีทั้งหมด 12 แห่ง หรือร้อยละ 63.16 ของจำนวนสถานประกอบการด้านอุตสาหกรรมทั้งหมดในเกาะสมุย ซึ่งมีทั้งหมด 19 สถานประกอบการ ซึ่งมีอุตสาหกรรมทั้งหมดจะให้บริการแก่ประชาชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยว

4.3.3 สาขาการค้าและบริการ

ลักษณะสถานประกอบการค้าและบริการในเขตชุมชนเกาะสมุย ในปี .ศ.2530 มีกิจการค้าและบริการประเภทต่างๆ จำนวน 604 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นร้านค้าย่อยที่จำหน่ายสินค้าอุปโภค บริโภค ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม ขายของชำ เบ็ดเตล็ด เสื้อผ้าและของที่ระลึก เป็นต้น ศูนย์การค้าที่สำคัญจะอยู่ท่าบลออ่างทองหรือที่เรียกว่าตลาดหน้าทอน ซึ่งมีการขายแลกเปลี่ยนสินค้า ตลอดจนการให้บริการในรูปแบบต่างๆ ประกอบกับการพัฒนาการคมนาคมของเกาะสมุยที่ติดต่อกับแผ่นดินใหญ่ของตัวจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้สะดวกยิ่งขึ้น จึงทำให้ชุมชนบริเวณนี้มีบทบาทเป็นศูนย์กลางหลักของเกาะสมุย

4.3.4 การท่องเที่ยว

ก. แหล่งท่องเที่ยว

ภายในเกาะสมุยมีแหล่งท่องเที่ยวมากมายจัดแบ่งได้เป็น 3 ประเภทดังนี้

1) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ในเขตสุขาภิบาลเกาะสมุยมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แบ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาดจำนวน 10 แห่ง ประเภทภูเขาและน้ำตกจำนวน 3 แห่ง ดังรายละเอียดดังนี้

- หาดเจวง
- หาดละไม
- หาดบ่อผุด
- หาดแม่ไม้
- หาดท้องยาง/แหลมดิน
- หาดชิงมน
- หาดบางรัก
- อ่าวภาเก็
- อ่าวท้องตะเคียน
- อ่าวยายน้อย
- เขาป้อม
- น้ำตกหน้าเมือง
- น้ำตกหินลาด

ตารางที่ 4.12 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

รหัสพื้นที่	แหล่งท่องเที่ยว	การบริหารการท่องเที่ยว			
		ที่พักแรม	ร้านอาหาร	ร้านของที่ระลึก	แหล่งบันเทิง
1.1	หาดเจวง	✓	✓	×	✓
1.2	หาดละไม	✓	✓	✓	✓
1.3	หาดบ่อผุด	✓	✓	×	×
1.4	หาดแม่รำ	✓	✓	×	×
1.5	หาดห้องยาง/แหลมดิน	✓	✓	✓	×
1.6	หาดเชิงมน	✓	✓	×	×
1.7	หาดบางรัก	✓	✓	×	×
1.8	อ่าวกาگی	×	×	×	×
1.9	อ่าวห้องตะเคียน	✓	✓	×	×
1.10	อ่าวยายน้อย	✓	✓	×	×
1.11	เขาบ่อม	×	×	×	×
1.12	น้ำตกหน้าเมือง	×	✓	×	×
1.13	น้ำตกหินลาด	×	✓	×	×

2) แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์
มีทั้งหมด 5 แห่งดังรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.13 แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์

รหัสพื้นที่	แหล่งท่องเที่ยว	การบริการการท่องเที่ยว			
		ที่พักแรม	ร้านอาหาร	ร้านของที่ระลึก	แหล่งบันเทิง
2.1	พระใหญ่เกาะฟาน	×	✓	✓	×
2.2	วัดศิลาสูง	×	×	×	×
2.3	วัดหน้าพระลาน	×	×	×	×
2.4	เจดีย์แหลมสอ	×	×	×	×
2.5	วัดพระพุทธบาทจำลอง	×	✓	×	×

3) แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม

มีทั้งหมด 3 แห่งดังรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.14 แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม

รหัสพื้นที่	แหล่งท่องเที่ยว	การบริการการท่องเที่ยว			
		ที่พักแรม	ร้านอาหาร	ร้านของที่ระลึก	แหล่งบันเทิง
3.1	สนามชนควาย	×	×	×	×
3.2	บ้านจ๊กसान	×	✓	×	×
3.3	หมู่บ้านตัวอย่าง	×	×	×	×

หมายเหตุ (✓) มีบริการในพื้นที่ (×) ไม่มีบริการในพื้นที่

ข. บริการการท่องเที่ยว

1) ที่พักแรม

ในปี พ.ศ. 2530 เกาะสมุยมีสถานที่พักไว้บริการแก่นักท่องเที่ยวรวมทั้งสิ้น 181 แห่ง จำนวน 2,966 ห้อง โดยมีการกระจายอยู่ตามหาดต่างๆ

ในปัจจุบัน สถานบริการได้มีการปรับปรุงและพัฒนา ทั้งจำนวนและ บริการอย่างรวดเร็ว คือ จาก 51 แห่ง ในปีพ.ศ. 2524 เพิ่มขึ้นเป็น 181 แห่งในปีพ.ศ. 2530 คือเพิ่มขึ้นถึง 3.5 เท่า

2) ร้านอาหาร

ร้านอาหารต่างๆ ของเกาะสมุยส่วนใหญ่ มีบริการตามโรงแรมและ บังกาโลว์ ซึ่งเป็นร้านอาหารเล็กๆ บริการให้นักท่องเที่ยวที่มาพัก ส่วนร้านอาหารที่ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวโดยทั่วไปมีอยู่บริเวณเดียว คือ ที่ตลาดหน้าทอน ซึ่งมีร้านอาหารประมาณ 10 ร้าน

3) ร้านขายของที่ระลึก

ของที่ระลึกที่มีชื่อเสียงของเกาะสมุยส่วนใหญ่เป็นสิ่งประดิษฐ์จากมะพร้าว ซึ่งทำขึ้นโดยคนท้องถิ่นในเกาะสมุย รวมทั้งของที่ระลึกที่ทำจากเปลือกหอย ซึ่งรับมาจากจังหวัดอื่นมาจำหน่าย

ร้านค้าที่จำหน่ายของที่ระลึกเกาะสมุยมีอยู่ด้วยกัน 4 แห่งคือบริเวณหาดหน้าทอน พระใหญ่เกาะพาน หาดละไม (ทางเข้าหินตา-หินยาย) และที่ท่าเรือเฟอร์รี่

4) บริการนำเที่ยว

การบริการนำเที่ยวบนเกาะสมุยมี 2 รูปแบบ คือ การให้บริการเที่ยวรอบเกาะ ซึ่งมีรถสองแถวที่บริการเป็นหมู่คณะและรถจักรยานยนต์ให้เช่า ส่วนอีกประเภทหนึ่ง คือบริการนำเที่ยวไปยังหมู่เกาะอ่างทองโดยเรือของบริษัท ฮอลิเดย์ทัวร์ จำกัด ซึ่งให้บริการทุกวันเสาร์และวันหยุดนักขัตฤกษ์ หรือนักท่องเที่ยวเหมาลำเป็นหมู่คณะ

5) แหล่งบันเทิง

การขยายตัวของแหล่งบันเทิงเจริญรุ่มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ปัจจุบันมีบาร์ดิสโกเธค 4 แห่ง และหญิงอาชีพพิเศษ (ไม่เปิดเผย) โดยมีสถานบริการ 3 แห่ง คือ บริเวณตลาดหน้าทอน หาดละไม (บริเวณกลางหาด ทางเข้าหินตา-หินยาย) และหาดเจวง (บริเวณถนนสายใน)

ค. ฤดูกาลท่องเที่ยว

เมื่อพิจารณาจำนวนนักท่องเที่ยวรายเดือน และจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าสู่เกาะสมุย สูงสุด ต่ำสุด และเฉลี่ยต่อวัน สามารถสรุปได้ว่า ฤดูกาลท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยจะอยู่ในช่วงเดือน มกราคม-พฤษภาคม ของทุกปี โดยเฉพาะในเดือนเมษายน จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุด ส่วนจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจะเริ่มมาเที่ยวในช่วงเดือนธันวาคม-เมษายน โดยมีนักท่องเที่ยวสูงสุดในเดือนมกราคม

จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดรายวัน มีสูงสุดถึงวันละ 2,953 คน ในช่วงเดือนมกราคม ซึ่งเป็นช่วงที่มีวันหยุดยาว ส่วนช่วงที่ต่ำสุด คือวันละ 53 คนในช่วงเดือนกันยายน

เมื่อพิจารณาจำนวนนักท่องเที่ยวที่อยู่บนเกาะรายวัน เฉลี่ยต่อเดือน โดยคิดวันพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทย 2.51 วัน/คน และชาวต่างประเทศ 13.76 วัน/คน พบว่าในปี พ.ศ.2530 จะมีนักท่องเที่ยวอยู่บนเกาะคิดเป็น 1,293,675 คน/ปีหรือเฉลี่ย 3,544 คน-วัน/วัน โดยเฉลี่ยสูงสุดในเดือนเมษายน เท่ากับ 5,913 คน-วัน/วัน และต่ำสุดในเดือนมิถุนายน คือ 2,115 คน-วัน/วัน

จึงเห็นได้ว่า ฤดูกาลท่องเที่ยวของเกาะสมุย ได้แก่ ช่วงเดือนมกราคม-พฤษภาคม (พฤศจิกายน สำหรับชาวต่างประเทศ) แต่ในช่วงที่มีนักท่องเที่ยวอาศัยสูงสุด อยู่ระหว่างเดือนมกราคมถึงเมษายน ของทุกปี ซึ่งฤดูกาลท่องเที่ยวเป็นช่วงฤดูแล้งของเกาะสมุย ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงค่อนข้างมีปัญหาเรื่องน้ำใช้พอสมควร

ง. ตลาดการท่องเที่ยว

1) ปริมาณนักท่องเที่ยว

ในปี พ.ศ. 2530 มีนักท่องเที่ยวทั้งหมด 187,509 คน เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 114,351 คน และชาวต่างประเทศ 73,158 คน หรือเทียบได้เป็นสัดส่วนร้อยละ 61.0 ต่อ 39.0

จากจำนวนนักท่องเที่ยวในปี พ.ศ.2530 ดังกล่าว เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงจากข้อมูลในอดีตปี พ.ศ.2523-2529 จะเห็นว่ามีการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวสูงมากในช่วงปี พ.ศ. 2524-2525 ทั้งนี้เพราะเป็นช่วงที่เรือโดยสารแบบเฟอร์รี่ เส้นทางระหว่างอำเภอหนองปรือ-เกาะสมุย ซึ่งทำให้เกิดความสะดวกขึ้นมากโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทยและในช่วงปี พ.ศ. 2525-2530 มีการโฆษณาการท่องเที่ยวอย่างกว้างขวางทั้งโดยรัฐบาลและเอกชน นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจึงได้เพิ่มขึ้นมากในอัตราค่อนข้างสม่ำเสมอคือ

ตารางที่ 4.15 การกระจายปริมาณนักท่องเที่ยว ปีพ.ศ.2530

เดือน	รวมนักท่องเที่ยว		นักท่องเที่ยวชาวไทย		นักท่องเที่ยวต่างประเทศ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ม.ค.	23,131	12.336	14,272	61.7	8,859	38.3
ก.พ.	19,782	10.550	12,324	62.3	7,458	37.7
มี.ค.	22,188	11.833	13,934	62.8	8,254	37.2
เม.ย.	37,624	20.065	30,250	80.4	7,374	19.6
พ.ค.	15,025	8.013	12,321	82.0	2,704	18.0
มิ.ย.	7,933	4.231	4,101	51.7	3,832	48.3
ก.ค.	7,613	4.060	2,955	38.8	4,659	61.2
ส.ค.	11,292	6.022	4,777	42.3	6,515	57.7
ก.ย.	8,442	4.502	3,427	40.6	5,015	59.4
ต.ค.	12,737	6.793	6,776	53.2	5,961	46.8
พ.ย.	10,178	5.428	4,601	45.2	5,577	54.8
ธ.ค.	11,564	6.167	4,614	39.9	6,950	60.1
รวม	187,509	100.000	114,351	61.0	73,158	39.0

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

เฉลี่ยร้อยละ 7 ต่อปี แต่ชาวไทยนั้นกลับมีจำนวนลดลง

2) เงินหมุนเวียนจากการท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของเกาะสมุยมีการขยายตัวสูงขึ้นมากในช่วงที่ผ่านมา ในปี พ.ศ. 2530 ปริมาณเงินหมุนเวียนจากนักท่องเที่ยวบนเกาะสมุยมีจำนวน 387.70 ล้านบาท (ค่าใช้จ่ายนี้ไม่นับรวมถึงค่าพาหนะไปและกลับ) กิจกรรมการท่องเที่ยวได้ก่อให้เกิดการจ้างงานในโรงแรมและบังกาโลว์ประมาณ 1,343 คน ในจำนวนนี้ เป็นแรงงานภายในเกาะ 739 คน และมาจากนอกเกาะ 604 คน

ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศในเกาะสมุย หากไม่คิดรวมค่าพาหนะไป-กลับแล้ว จะเป็นค่าใช้จ่ายด้านอาหารและที่พัก คือ ร้อยละ 45.70 และ 44.70 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด ตามลำดับ

ในส่วนของค่าใช้จ่ายที่นักท่องเที่ยวชาวไทยนั้น เป็นค่าใช้จ่ายด้านอาหารและที่พักคิดเป็นร้อยละ 39.10 และ 38.30 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมดตามลำดับ ขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีค่าใช้จ่ายด้านอาหารและที่พักคิดเป็นร้อยละ 48.00 และ 47.00 ของค่าใช้จ่ายตามลำดับ จะเห็นได้ว่าค่าใช้จ่ายด้านดังกล่าวของนักท่องเที่ยวไทยมีสัดส่วนน้อยกว่าของชาวต่างประเทศทั้งนี้เนื่องจากนักท่องเที่ยวชาวไทยจะใช้จ่ายด้านพาหนะบนเกาะและของที่ระลึกมากกว่าชาวต่างประเทศอยู่มาก ซึ่งมีสาเหตุมาจากลักษณะการท่องเที่ยวที่ต่างกันเนื่องจากชาวต่างประเทศมักชอบพักโรงแรมที่หนึ่งๆ เพื่อชื่นชมกับธรรมชาติในหาดหนึ่งๆ นานกว่าชาวไทยรวมทั้งมีระยะเวลาการอยู่บนเกาะนานกว่าชาวไทย ทำให้สัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านค่าอาหารและที่พักจึงมีมากกว่าค่าพาหนะเมื่อเทียบต่อคน

ตารางที่ 4.16 จำนวนเงินหมุนเวียนจากการท่องเที่ยวจำแนกตาม
ประเภทรายจ่ายของนักท่องเที่ยว

ประเภท ค่าใช้จ่าย	นักท่องเที่ยวชาวไทย		นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ		รวมทั้งหมด	
	จำนวน (ล้านบาท)	ร้อยละ	จำนวน (ล้านบาท)	ร้อยละ	จำนวน (ล้านบาท)	ร้อยละ
ค่าที่พัก	34.50	38.3	121.12	47.0	115.62	44.7
ค่าอาหาร	35.21	39.1	123.69	48.0	158.90	45.7
ค่าพาหนะ— -บนเกาะ	10.00	11.1	6.18	2.4	16.18	4.7
ค่าของที่ระลึก	9.19	10.2	5.93	2.3	15.12	4.3
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	1.17	1.3	0.77	0.3	1.94	0.6
ยอดรวม	90.07	100.0	257.69	100.00	347.76	100.00

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2530

ตารางที่ 4.17 จำนวนสถานที่พักและห้องพักบนเกาะสมุย พ.ศ.2524-2530

ปี พ.ศ.	จำนวนแห่ง		จำนวนห้อง	
	จำนวน	อัตราการเพิ่มต่อปี(ร้อยละ)	จำนวน	อัตราการเพิ่มต่อปี(ร้อยละ)
2524	51	-	816	-
2525	74	45.1	1,015	24.4
2526	-	11.5	-	20.3
2527	91	11.5	1,427	20.3
2528	-	39.6	-	43.6
2529	-	-	-	-
2530	181	39.6	2,966	43.6
เฉลี่ย 6 ปี	-	42.5	-	43.9

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2530

จ. การกระจายตัวของนักท่องเที่ยวในการเข้าพักไปยังแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในการเข้าพักจากนักท่องเที่ยวสูงสุด

คือเจวง ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 35.6 ของการเข้าพักทั้งเกาะ รองลงมาได้แก่ หาดละไม (ร้อยละ 26.19) หาดแม่ไม้ (ร้อยละ 6.72) หาดบ่อผุด (ร้อยละ 6.62) ฯลฯ มีสัดส่วนการเข้าพักต่ำที่สุด คือ หาดแหลมเสียด (ร้อยละ 2.2)

ฉ. ความหนาแน่นของการใช้ประโยชน์หาดทราย ของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน

1) ด้านความหนาแน่น

จากการสำรวจของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี-

แห่งประเทศไทย พบว่าหาดละไมมีความหนาแน่นของการใช้ประโยชน์พื้นที่ชายหาด

ของนักท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยสูงสุดคือ 27.37 คน/ไร่ /เวลา รองลงมาคือ หาดบ่อผุดมีความหนาแน่นเฉลี่ย 25.10 คน/ไร่/เวลา หาดเชิงมน 24.195 คน/ไร่/เวลา ทั้งนี้เป็นเพราะความกว้างของหาดมีน้อย แต่มีนักท่องเที่ยวนิยมเข้ามาพักมาก ในขณะที่หาดเจวง หาดแม่ไม้

และหาดท้องถิ่น/แหลมดิน มีความหนาแน่นโดยเฉลี่ยเพียง 14.96/9.09 และ 8 คน/ไร่/เวลา ตามลำดับทั้งนี้เพราะขนาดของชายหาดค่อนข้างกว้าง และมีความลาดชันมาก

2) ด้านเวลา

จากการสำรวจของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แห่งประเทศไทยพบว่าโดยเฉลี่ยหาดทรายมีชั่วโมงการใช้ประโยชน์ใน 1 วันเท่ากับ 10 ชั่วโมง โดยนักท่องเที่ยว 1 คน จะมีการใช้ประโยชน์ชายหาดหรือหาดทราย 5 ชั่วโมง 39 นาที

ช. การคาดประมาณนักท่องเที่ยว

1) นักท่องเที่ยวชาวไทย

หากพิจารณาส่วนแบ่งการตลาดจากระดับประเทศปี พ.ศ.2523 ซึ่งเป็นร้อยละ 0.04845 และปีพ.ศ.2530 เป็นร้อยละ 0.54413 (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย) ซึ่งส่วนแบ่งการตลาดจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.07081 ต่อปี คาดว่า ในปีพ.ศ.2534, 2544 และ 2554 เกาะสมุขมีนักท่องเที่ยวชาวไทย 203,410,319,758 และ 993,301 คน ตามลำดับ

2) นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

หากพิจารณาส่วนแบ่งการตลาดจากระดับประเทศจากปี พ.ศ.2523 ซึ่งเป็นร้อยละ 0.65903 และปี พ.ศ.2530 เป็นร้อยละ 1.60628 (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย) ซึ่งส่วนแบ่งการตลาดจะเพิ่มขึ้น 0.22947 ต่อปี คาดว่าในปี พ.ศ. 2534 2544 และ 2554 จะมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 138,741 595,135 และ 2,116,963 คนตามลำดับ

โดยสรุปแล้วหากการเติบโตของนักท่องเที่ยวเกาะสมุขเป็นไปในระดับเดียวกับปัจจุบันและเป็นสัดส่วนเดียวกันกับประเทศดังกล่าวแล้ว ในปี พ.ศ.2534, 2544 และ 2554 เกาะสมุขจะมีนักท่องเที่ยวรวม 342,151 1,117,893 และ 3,382,864 คนตามลำดับ

ตารางที่ 4.18 จำนวนห้องพัก อัตราการเข้าพักและการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวตามชายหาดต่าง ๆ

ที่ตั้ง	จำนวน ห้องพัก	อัตราการ เข้าพัก (ร้อยละ)	จำนวนห้อง ที่เปิดใช้ (ห้อง)	สัดส่วน (ร้อยละ)	จำนวนนักท่องเที่ยว			จำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย คน - วัน		
					ชาวไทย	ชาวต่าง- ประเทศ	รวม	ชาวไทย	ชาวต่าง- ประเทศ	รวม
หาดเจวง (1)	1,044	62.15	648.96	35.60	40,709	26,044	66,753	280	982	1,262
หาดละไม	755	63.25	477.54	26.19	29,949	19,160	49,109	206	722	928
หาดแม่น้ำ	218	56.19	122.49	6.72	7,685	4,916	12,601	53	185	238
หาดบางตุ	169	71.43	120.49	6.62	7,570	4,843	12,413	52	183	235
หาดบางรัก (2)	158	56.19	88.78	4.87	5,569	3,563	9,132	38	134	172
หาดห้องยาง (3)	124	60.00	74.40	4.08	4,665	2,985	7,650	32	113	145
ตลาดหน้าพอน	94	60.00	56.40	3.09	3,533	2,216	5,794	24	85	92
หาดเจิงน	88	54.29	47.78	2.62	2,996	1,917	4,913	21	72	93
หาดห้องทราย	80	58.44	46.75	2.57	2,939	1,880	4,819	20	71	91
หาดหอมสือ										
หาดหอมเส็ด	75	54.29	40.72	2.2	2,550	1,631	4,181	18	61	79
หาดอื่น ๆ (4)	161	61.29	98.68	5.41	6,186	3,958	10,144	43	149	192
รวม	2,966	61.47	1,823.21	100.00	114,351	73,158	187,509	787	2,757	3,544

หมายเหตุ : (1) หาดเจวง หมายถึง หาดเจวงใหญ่, เจวงน้อย และหาดห้องตะเคียน

(2) หาดบางรัก หมายถึง บริเวณพระใหญ่ และอ่าวบางรัก

(3) หาดห้องยาง หมายถึง บริเวณแหลมดิน, แหลมโจรคว่ำ และท่าเรือ Ferry

(4) หาดอื่น ๆ หมายถึง หาดที่เหลือจากที่กล่าวข้างต้น

(5) กำหนดให้สัดส่วนของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อชาวต่างประเทศในแต่ละหาด

มีสัดส่วนเท่าสัดส่วนของพื้นที่เกาะ คือ มีสัดส่วนร้อยละ 61 ต่อ 39

(6) จำนวนนักท่องเที่ยวประมาณการจากสัดส่วนของจำนวนห้องที่เปิดใช้ในแต่ละหาด

ซึ่งคำนวณจากอัตราการเข้าพักปี 2530

(7) สมมุติให้นักท่องเที่ยวมีวันพักเฉลี่ยเท่ากันทุกหาด โดยชาวไทยพักเฉลี่ย 2.51 วัน/คน

ชาวต่างประเทศ 13.76 วัน/คน

ตารางที่ 4.19 การคาดประมาณนักท่องเที่ยวเกาะสมุย ปีพ.ศ.2534-2554

ปี พ.ศ.	จำนวนนักท่องเที่ยว ชาวไทยต่อปี	จำนวนนักท่องเที่ยว ชาวต่างประเทศต่อปี	จำนวนนักท่องเที่ยวรวม ต่อปี
2534	203,410	138,741	342,151
2535	228,547	162,873	391,420
2536	255,195	190,374	445,569
2537	283,428	221,671	505,099
2538	313,325	257,241	570,566
2539	344,968	297,618	642,586
2540	376,613	343,398	720,011
2541	409,846	395,249	805,095
2542	444,736	453,917	898,653
2543	481,349	520,235	1,001,584
2544	519,758	595,135	1,117,893
2545	557,320	679,656	1,236,976
2546	596,436	774,959	1,371,395
2547	637,159	882,332	1,519,497
2548	679,546	1,003,238	1,682,784
2549	723,654	1,139,269	1,862,923
2550	765,788	1,292,228	2,058,016
2551	809,318	1,464,116	2,273,434
2552	854,284	1,657,164	2,511,448
2553	900,724	1,873,856	2,774,580
2554	948,680	2,116,963	3,065,643

4.4 โครงสร้างพื้นฐานและการบริการ

4.4.1 การคมนาคมและการขนส่ง

ก. การเข้าถึงเกาะสมุยจากภายนอก

การเข้าถึงในปัจจุบัน มีบริการพาหนะ 4 รูปแบบ คือ

1) เรือเฟอร์รี่

เป็นเรือโดยสารและขนานยนต์ขนาดใหญ่ปัจจุบันมีเรือบริการทั้งหมด 4 ลำ มีระวางบรรทุก รถยนต์ 137 คัน และคนโดยสาร 2,100 คนต่อเที่ยว

ปกติให้บริการวันละ 4 เที่ยว (8 เที่ยวไป-กลับ) แต่ในช่วงวันหยุดนักขัตฤกษ์หรือหยุดช่วงยาวที่มีผู้โดยสารมากสามารถเพิ่มเที่ยวบริการได้สูงสุด 10 เที่ยวต่อวัน (20 เที่ยว ไป-กลับ) ค่าโดยสารเก็บคนละ 40 บาท ส่วนค่าระวางบรรทุกกรณีคิดเป็นประเภท รถยนต์นั่งส่วนบุคคลคันละ 175 บาท รถตู้หรือปิคอัพคันละ 200 บาท รถบรรทุก 10 ล้อคันละ 600 บาท เป็นต้น

จากการสำรวจของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย มีผู้โดยสารที่ขึ้นเรือเฟอร์รี่เข้าสู่เกาะสมุย คิดเป็นร้อยละ 64.0 ของผู้โดยสารทั้งหมดที่เข้าสู่เกาะสมุย โดยในจำนวนนี้จะเป็นนักท่องเที่ยวร้อยละ 79.9 และเป็นนักท่องเที่ยวร้อยละ 20.1 เท่านั้น

2) เรือค่าน

เป็นเรือโดยสารขนาดกลาง ปัจจุบันมีเรือบริการ 3 ลำ มีขนาดความจุผู้โดยสารได้ลำละ 300 200 และ 150 คนตามลำดับ บริการระหว่างเกาะสมุยถึงบ้านดอนวันละ 3 เที่ยว (6 เที่ยวไป-กลับ) และยังคงเดินทางไปเกาะพะงันอีกด้วย

อัตราค่าโดยสารคนละ 60-80 บาท ผู้โดยสารเรือค่าน คิดเป็นร้อยละ 28.6 ของผู้โดยสารทั้งหมดที่เข้าสู่เกาะสมุย รองจากผู้โดยสารของเรือเฟอร์รี่ โดยร้อยละ 54.0 เป็นนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นชาวต่างประเทศ และร้อยละ 46.0 เป็นคนไทยท้องถิ่น

3) เรือนอน

เป็นเรือโดยสารขนาดกลาง เป็นเรือ 2 ชั้น มีระวางบรรทุกผู้โดยสารสูงสุดถึง 300 คน บรรทุกสินค้าได้อีก 200 ตัน ปัจจุบันมีเรือบริการ 7 ลำ โดย

สับเปลี่ยนกันวันละ 1-2 ลำ เรือแต่ละลำสามารถบรรจุผู้โดยสารได้ระหว่าง 128-300 คน

การบริการผู้โดยสารมี 2 ระดับ คือ ชั้นนอนธรรมดาอัตรา
ค่าโดยสารคนละ 40 บาท และชั้นนอนพิเศษคนละ 50 บาท (เนื่องจากเป็นเรือบริการเฉพาะ
เวลากลางคืน) คือเดินทางออกจากตัวเมืองสุราษฎร์ธานี เวลา 23.00 น. ถึงเกาะสมุย
เวลา 5.00 น. ดังนั้นผู้โดยสารส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.5) จึงเป็นคนในท้องถิ่นโดยเฉพาะ
พ่อค้าที่ทำการค้าระหว่างเกาะสมุยกับจังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนอีกร้อยละ 19.5 เป็นนักท่องเที่ยว

4) เครื่องบิน

ปัจจุบันมีการบริการโดยเครื่องบินจากกรุงเทพฯถึงเกาะสมุยของ
บริษัทบางกอกแอร์เวย์ จำกัด โดยให้บริการทุกวัน วันละ 5 เที่ยวบิน เที่ยวบินละ 56 ที่นั่ง
เท่ากับสามารถให้บริการไปหรือกลับได้วันละ 280 คน

ถนนบนเกาะสมุย แบ่งได้เป็น 2 ระดับคือ

1) ทางหลวงจังหวัด อยู่ในความดูแลและรับผิดชอบของกรมทางหลวง
เป็นถนนคอนกรีตจำนวน 6 สาย รวมระยะทางทั้งสิ้น 80.437 กิโลเมตรได้แก่ ทางหลวง
จังหวัดหมายเลข 4169, 4170, 4171, 4172, 4173, และ 4174

2) ทางหลวงชนบท อยู่ในความดูแลขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
เป็นถนนลูกรังหรือทางเดินเข้าสู่หมู่บ้านต่างๆ ตลอดจนชายหาดต่างๆ ทั่วเกาะ

4.4.2 ไฟฟ้าและการประปา

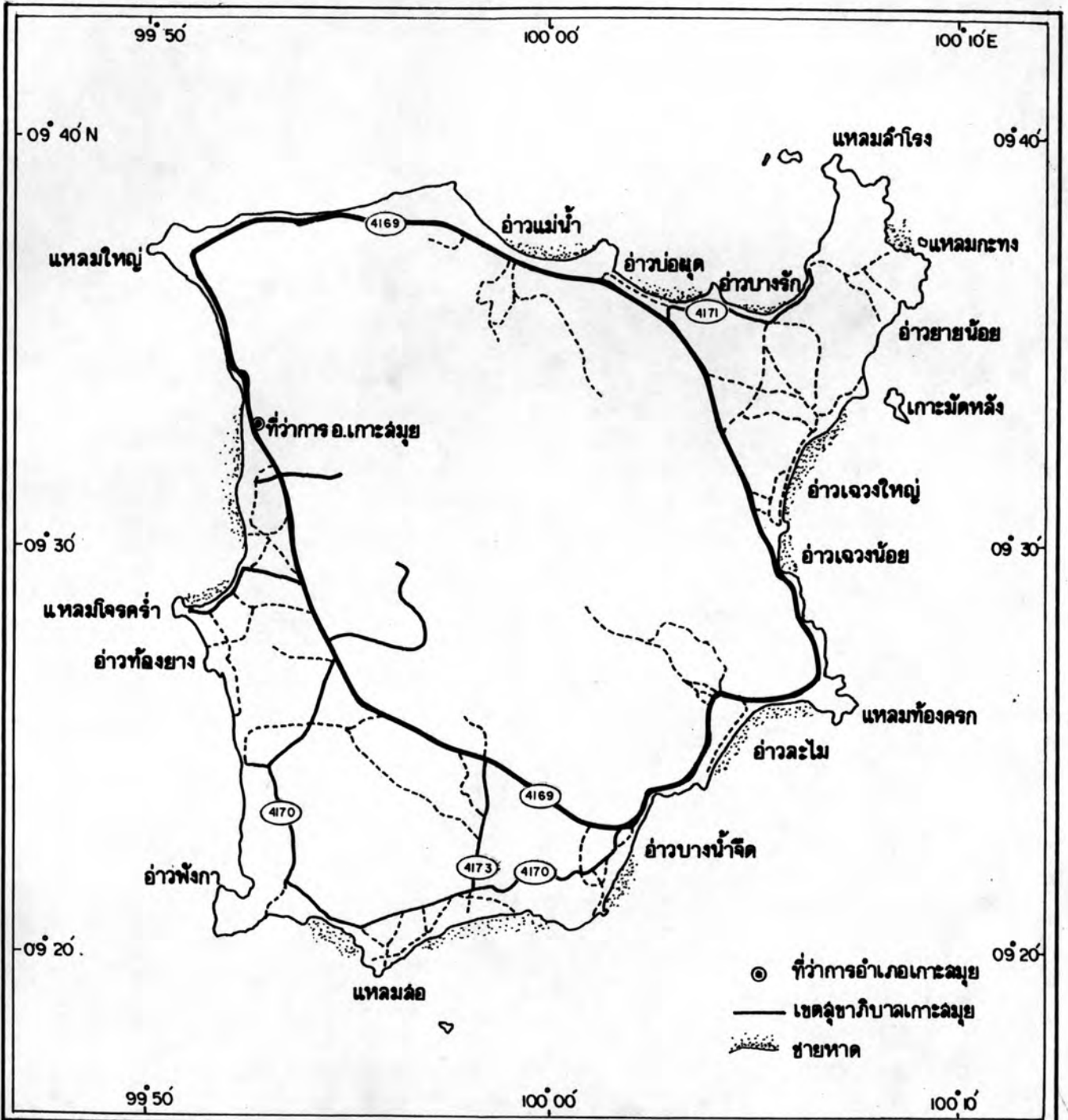
การบริการด้านไฟฟ้าอยู่ในความรับผิดชอบของการไฟฟ้าสุราษฎร์ธานี อำเภอ
เกาะสมุย ซึ่งเป็นหน่วยหนึ่งของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ)¹ ได้จำหน่ายกระแสไฟฟ้า
โดยการเชื่อมโยงระบบการจ่ายกระแสไฟฟ้าโดยสายเคเบิลใต้น้ำ (3,033 KV / HT)

¹ กระทรวงมหาดไทย, สำนักผังเมือง, รายงานการวิจัยผังเมืองรวมชุมชนเกาะสมุย
(กรุงเทพมหานคร : สำนักงานผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2529), หน้า 29-30.

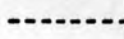
ตารางที่ 4.20 เส้นทาง ในการควบคุมของหมวดการทางเกาะสมุย

ลำดับที่	ทางหลวง หมายเลข	ตอนควบคุม	กม. - กม.	ชนิดผิวทาง	สภาพทาง				
					ผิวจราจร (ม.)	คันทาง (ม.)	ไหล่ทาง (ม.)	สะพาน	รวมระยะ (กม.)
1	4169	สายรอบเกาะสมุย(หน้าทอน- บ.หัวถนน-สะพาน- บ่อตุ๋น-แม่น้ำ - หน้าทอน	0+000-50+195.968	คอนกรีต	5.00	7.00	1.00	คสล. 25 แห่ง	50+195.968
2	4170	บ.คลังงาม-บ.หัวถนน	0+000-16+436	คอนกรีต	3.50	7.00	L2.50 R1.00	คสล. 2 แห่ง	16.346
3	4171	บ่อตุ๋น- ปลายแหลม	0+000-41+892	คอนกรีต	3.5	7.00	L2.50 R1.00	คสล. 1 แห่ง	4.982
4	4172	โรงพยาบาล-น้ำตก	0+000-0+944	คอนกรีต	3.50	7.00	L2.50 R1.00	-	2.369
5	4173	บ.พู่เวียน-บ.ทะเล	0+000-3+226	คอนกรีต	3.50	7.00	L2.50 R1.00	คสล. 2 แห่ง	3.227
6	4174	ลิปะน้อย- แหลม	0+000-3+407	คอนกรีต	3.50	7.00	L2.50 R1.00	-	3.407
					รวมระยะทางควบคุม				80.437

ที่มา : หมวดการทางเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2531

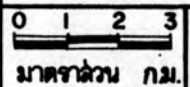

แสดง : เส้นทางคมนาคมภายในเกาะลมุย

 ทางหลวงจังหวัด
 ทางหลวงท้องถิ่น

แผนที่ 4.10

ที่มา : สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

จากอำเภอหนอง จังหวัดนครศรีธรรมราชมายังเกาะสมุย สามารถจำหน่ายไฟฟ้าให้ทุกตำบลและทุกหมู่บ้านของเกาะสมุยนอกจากแหล่งกำเนิดไฟฟ้าที่เชื่อมโยงจากอำเภอหนองแล้ว ยังมีโรงจักรผลิตไฟฟ้า (ของเดิม) บนเกาะสมุยสำรองอีก 3 โรง มีกำลังการผลิตรวมกัน 438 K.V.A. สำหรับความสามารถของสายเคเบิลใต้น้ำ สามารถส่งกระแสไฟฟ้าได้ถึง 8 เมกกะวัตต์

โครงข่ายของไฟฟ้าในพื้นที่เกาะสมุยพบว่า สายหลักจะอยู่ตามแนวหลักต่างๆ (ทางหลวงจังหวัด) และมีข่ายบริการทั่วถึงทุกชุมชน

การประปามีเพียงแห่งเดียว คือ การประปาสุขาภิบาล 1 ซึ่งใช้น้ำจากน้ำตกหินลาด ลำเลียงน้ำโดยใช้ท่อส่งต่อสู่ชุมชนโดยมีปริมาตรการเก็บน้ำได้ประมาณ 3,000 ลูกบาศก์เมตร ปริมาณการผลิตมีประมาณ 15 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง (ขณะที่มีกำลังการผลิตเต็มที่ 20 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง) มีระบบการจ่ายน้ำ 24 ชั่วโมง โดยจ่ายให้ผู้ใช้ในปัจจุบัน 402 รายใน ตำบลอ่างทอง และจ่ายให้ประชาชนรอบนอกเพื่อใช้อุปโภคบริโภคและทำการเกษตรอีก 30 หมู่บ้าน

4.4.3 ไปรษณีย์และการสื่อสาร

บนเกาะสมุยมีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขรับจ่าย (ปทจ.) 1 แห่ง อยู่ในความรับผิดชอบของการสื่อสารแห่งประเทศไทย และยังมีไปรษณีย์เอกชน (ปชช.) อีก 4 แห่ง ควบคู่กับ การสื่อสารแห่งประเทศไทย เช่นกัน²

¹การประปาภูมิภาค, กองแผนงาน, โครงการปรับปรุงขยายการประปาเกาะสมุย (รายงานหลัก), 2530, หน้า 13

²มหาวิทยาลัยมหิดล, คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์, สภาพแวดล้อมทรัพยากร และแผนพัฒนาเกาะสมุย เกาะพะงันและหมู่เกาะอ่างทอง (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530), หน้า 34.

ตาราง 4.21 ประเภทและที่ตั้งของไปรษณีย์เกาะสมุย

ประเภท	ที่ตั้ง
1. ปทจ.	หมู่ 3 ตำบลอ่างทอง
2. ปณช.	163 หมู่ 1 ตำบลมะเวต
3. ปณช.	203 หมู่ 1 ตำบลแม่ไม้
4. ปณช.	25 หมู่ 1 ตำบลหน้าเมือง
5. ปณช.	45 หมู่ 1 ตำบลบ่อผุด

ที่มา : คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530

บนเกาะสมุย มีชุมสายโทรศัพท์ 1 แห่ง อยู่ที่หมู่ 3 ตำบลอ่างทอง (บริเวณหน้าทอน) อยู่ในความรับผิดชอบของกองโทรศัพท์ภูมิภาคเขต 7 ขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ปัจจุบันมีเลขหมายที่เปิดบริการแล้ว 445 เลขหมาย จากเลขหมายทั้งหมด 600 เลขหมายสามารถให้บริการได้ภายในตลาดหน้าทอน รอบเกาะและริมถนนสายหลักสามารถติดต่อทางไกลได้

4.4.4 การรักษาความสะอาด

ปริมาณมูลฝอยในอำเภอเกาะสมุยมีถึง 54.6 ลูกบาศก์เมตรต่อวันแต่เพราะชุมชนส่วนใหญ่เป็นชุมชนเล็กและกระจายทั่วไปในพื้นที่ที่กว้างขวางของเกาะสมุยประชาชนนิยมทิ้งและเผาในบริเวณสวนของตนเอง ดังนั้นการเก็บขยะมูลฝอย ซึ่งเป็นภาระของสุขาภิบาล จึงยังไม่ทั่วถึง สุขาภิบาลมีบริการเก็บขยะในบริเวณตลาดหน้าทอนโดยมีรถเก็บขยะ 2 คัน รวดลาก 2 คัน และจัดทำตั้งเก็บขยะกระจายอยู่ทั่วไปทั่วทั้งเกาะเพียง 500 ถัง ทำให้เริ่มเกิดปัญหา มูลฝอยมากขึ้นและทับถมอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ มากขึ้นแม้ว่าจะมีเอกชนได้อาสา รับจ้างขนขยะมูลฝอยมากขึ้นก็ตาม

4.4.5 การรักษาความปลอดภัย

ก) สถานีตำรวจภูธร

ปัจจุบัน สถานีตำรวจภูธรเกาะสมุย มีเจ้าหน้าที่ตำรวจรวม 83 นาย มีสถานี 1 แห่ง จุดตรวจสกัด รวม 3 จุด

ตารางที่ 4. 22 บริการด้านความปลอดภัยบนเกาะสมุย

ชื่อสถานีและคู่ยามจุดตรวจ	ตำแหน่งที่ตั้ง	กำลังเจ้าหน้าที่ นาย
1) สถานีตำรวจภูธร อ.เกาะสมุย	หมู่ที่ 3 ตำบลอ่างทอง	74
2) บัอมยามตำรวจ ตำบลมะเว็ต	หมู่ที่ 1 ตำบลมะเว็ต	3
3) บัอมยามตำรวจ ตำบลแม่่น้ำ	หมู่ที่ 1 ตำบลแม่่น้ำ	3
4) บัอมยามตำรวจ ตำบลบ่อผุด	หมู่ที่ 1 ตำบลบ่อผุด	3

ที่มา : คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530

ส่วนอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจท่องเที่ยวที่มีหน่วยปฏิบัติงาน อยู่หนึ่งปกติ จะมีตำรวจโดยเฉลี่ย 15 นาย ทั้งนี้อาจไม่น้อยไม่เกิน 5 นาย แล้วแต่ฤดูกาลท่องเที่ยว เท่ากับมีตำรวจท่องเที่ยวประมาณ 20 คน ดังนั้นเมื่อรวมกับกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรแล้ว มีกำลังตำรวจบนเกาะสมุยประมาณ 103 นาย

จะเห็นว่าอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อประชาชนเฉลี่ย คือ 1:214 และกำลังตำรวจ 1 นาย : พื้นที่ (ตารางกิโลเมตร) คือ 1 : 132

ข) หน่วยตำรวจน้ำ

ปัจจุบันเกาะสมุยมีสถานีตำรวจน้ำเกาะสมุย มีเรือขนาด 50-60 ฟุต 1 ลำ ใช้กำลังพล 7 นาย ความเร็ว 15 น็อต รัศมีทำการ 170 ไมล์ รับผิดชอบทั้งในเขตอำเภอเกาะสมุย และ อำเภอเกาะพะงัน

ค. หน่วยระงับอัคคีภัย

ปัจจุบันมีหน่วยดับเพลิงอยู่ที่ ที่ว่าการอำเภอประกอบด้วย รถดับเพลิง 1 คัน และพนักงานขับรถ 1 คน

4.4.6 การสาธารณสุข

เกาะสมุยมีโรงพยาบาล จำนวน 1 แห่ง สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 1 แห่ง สถานีอนามัยและสำนักงานผดุงครรภ์ 8 แห่ง คลินิกเอกชน 3 แห่ง

โรงพยาบาลอำเภอเกาะสมุย มีบุคลากรที่สำคัญด้านการแพทย์ จำนวนประมาณ 68 คน โดยมีแพทย์ 6 คน และทันตแพทย์ 1 คน สำหรับการให้บริการด้านการรักษาพยาบาล ประกอบด้วย ผู้ป่วยนอก และผู้ป่วยใน ซึ่งในปี พ.ศ.2530 มีผู้ป่วยทั้งสิ้นจำนวน 27,558 คน โดยร้อยละ 91.95 เป็นประเภทผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอก ร้อยละ 8.051

ในส่วนของบริการของนักท่องเที่ยวจากโรงพยาบาลเกาะสมุยนั้นส่วนมากเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ การประเมินสภาพการให้บริการรักษาพยาบาลของโรงพยาบาลดังกล่าว ในกรณีมีนักท่องเที่ยวใช้บริการได้ใช้วิธีเปรียบเทียบจำนวนแพทย์ต่อประชาชน ซึ่งในกรณีที่ไม่มีนักท่องเที่ยวมาใช้บริการ สัดส่วนแพทย์ต่อประชาชนเท่ากับ 1:4,703 คน เมื่อมีนักท่องเที่ยวมาใช้บริการแล้วสัดส่วนแพทย์ต่อประชาชนและนักท่องเที่ยวจะเปลี่ยนไปเป็น 1:5,294 คน โดยเปรียบเทียบกับแพทย์ต่อประชาชนระดับประเทศ 1: 5,975 คน² แสดงให้เห็นว่าสัดส่วนประชากรที่แพทย์ต้องให้บริการรักษาพยาบาลในพื้นที่เกาะสมุยยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ

¹ มหาวิทยาลัยมหิดล, คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ, สภาพแวดล้อมทรัพยากร และแผนพัฒนาเกาะสมุย เกาะพะงันและหมู่เกาะอ่างทอง, หน้า 45.

² สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ.2530-2534 (กรุงเทพมหานคร:สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย) , หน้า 56.

4.4.7 การศึกษาและศาสนสถาน

ก. สถานศึกษา

ประกอบด้วยโรงเรียนใน 3 สังกัด ได้แก่

- 1) สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วย 24 โรงเรียน ทำการสอนตั้งแต่ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-6
- 2) สำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน ได้แก่ โรงเรียนเซนต์โยเซฟ เกาะสมุยสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล-ประถมศึกษาปีที่ 6
- 3) กรมสามัญศึกษา ประกอบด้วยโรงเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนที่ปราชญ์วิทยา และโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 อีก 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนเกาะสมุย

โดยเฉลี่ยโรงเรียนระดับประถมศึกษา มีอัตราส่วนเฉลี่ย ครู: นักเรียน เท่ากับ 1:13 และสัดส่วนห้องเรียนนักเรียนเท่ากับ 1:19 คือ ในปีพ.ศ. 2529 มีนักเรียน 3,433 คน ครู 278 คน ห้องเรียน 182 ห้อง

ส่วนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา มีอัตราเฉลี่ย ครู :นักเรียน เท่ากับ 1:15 อัตราส่วนห้องเรียนต่อนักเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 1:28 คือในปีพ.ศ. 2529 มีนักเรียนรวม 964 คน ครู 89 คน ห้องเรียน 35 ห้อง

ข. ศาสนสถาน

ในปี พ.ศ. 2530 เขตสุขาภิบาลเกาะสมุย มีวัดพุทธศาสนา จำนวน 30 แห่ง มัสยิดอิสลาม 1 แห่ง โบสถ์คริสต์ศาสนา 2 แห่ง ศาลเจ้า 3 แห่ง มีพระภิกษุสามเณรทั้งหมด 211 รูป และนักบวชทางศาสนาคริสต์ 2 คน นักบวชทางศาสนาอิสลาม 3 คน ²

4.5 การใช้ที่ดิน

จากการเปลี่ยนแปลงของการใช้ที่ดินตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 ซึ่งเป็นช่วงก่อนปีที่จะมีการพัฒนาการท่องเที่ยวเห็นได้ว่าการใช้ที่ดินโดยทั่วไปยังไม่เป็นระเบียบ ไม่ได้มีการแบ่งเป็น (ZONE) อาจเนื่องมาจากความสะดวกในการสัญจรทางน้ำที่มีมาแต่เดิม อีกทั้งอิทธิพลทางด้านความสูงของพื้นที่หรือลักษณะภูมิประเทศ ซึ่งส่งผลให้การตั้งถิ่นฐานเกิดการเกาะกลุ่มอยู่รอบๆ เกาะ และห่างจากทะเลมากนัก บริเวณที่มีความหนาแน่นสูงจะอยู่ทางฝั่งตะวันตกของเกาะ จากข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ ของปี 2517 อันเป็นช่วงปีสุดท้ายก่อนที่การท่องเที่ยวจะเข้าไปมีบทบาทในเกาะสมุย จะเห็นว่า พื้นที่ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งมีการทำสวนมะพร้าวเป็นหลัก นอกจากนั้นเป็นการทำสวนยางพารา นาข้าวและอื่นๆ โดยมีเนื้อที่ทั้งเกาะ 144,000 ไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรมจำนวนสูงถึง 93,325.22 ไร่ รองลงมาคือพื้นที่ป่าไม้ 46,501.20 ไร่ และพื้นที่ชุมชน 4,803.58 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 64.48, 32.20 และ 3.32 ของเนื้อที่ทั้งหมดตามลำดับ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าการใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยวในช่วงนั้นมีเพียง 3.75 ไร่เท่านั้น

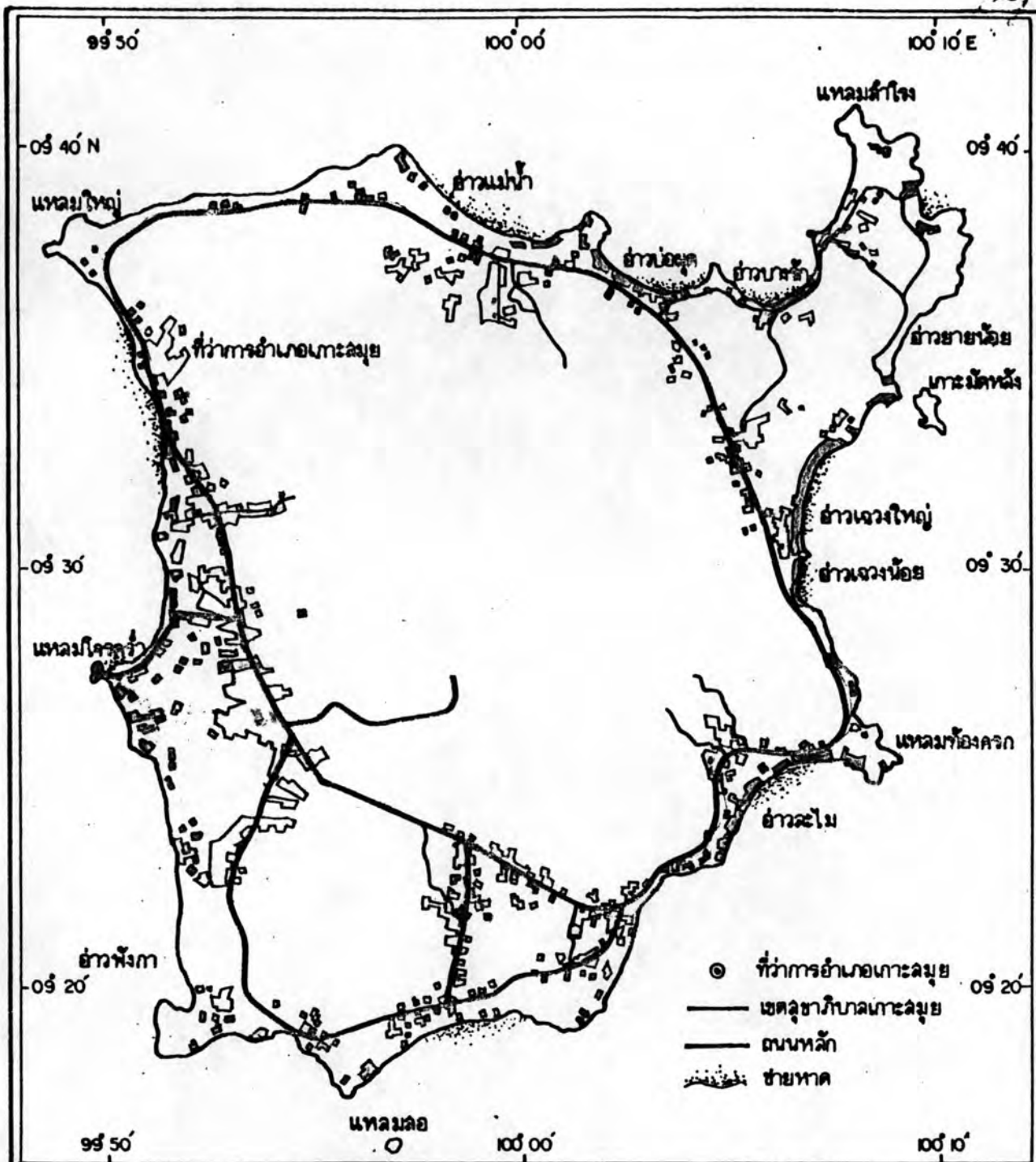
สำหรับในช่วงปีหลังจากที่มีการพัฒนาการท่องเที่ยวในเกาะสมุย การใช้ที่ดินของเกาะสมุยได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2528 เหลือจำนวนพื้นที่ป่าไม้เพียง 12,173.11 ไร่ พื้นที่เกษตรกรรม 123,884.28 ไร่ พื้นที่ย่านชุมชน 7,081.88 ไร่ และพื้นที่ลุ่ม 1,460.73 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8.42, 85.67, 4.90 และ 1.01 ของพื้นที่ทั้งหมด

การเปลี่ยนแปลงของการใช้ที่ดินดังกล่าวเป็นผลมาจากความจำเป็นในการแสวงหาทรัพยากรที่ดินมาใช้ในการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว นับตั้งแต่ท่าเรือ ถนน สนามบิน ที่พักนักท่องเที่ยว โรงพยาบาล การไปรษณีย์โทรเลข สถานีตำรวจ ธนาคาร และอื่นๆ

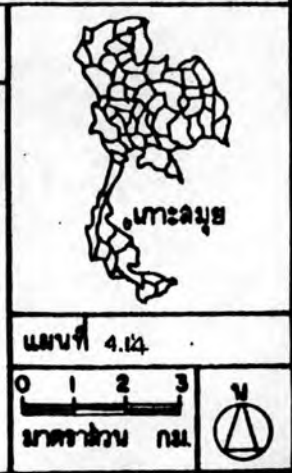
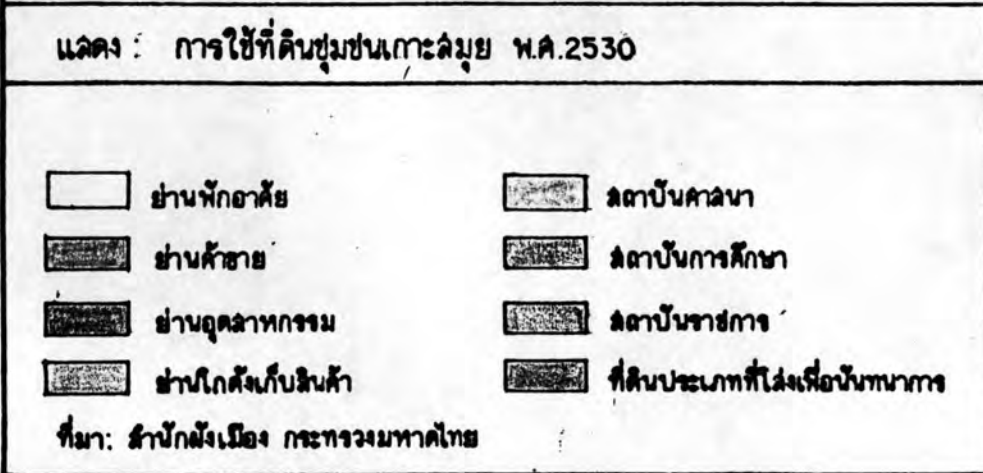
การใช้ที่ดินเพื่อกิจกรรมท่องเที่ยวนั้นไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะบริเวณชายทะเล แต่มีการนำพื้นที่ในส่วนอื่นของเกาะไปใช้ประโยชน์ด้วย ทั้งจากพื้นที่เกษตรกรรม ป่าไม้หรือพื้นที่ชุมชน ซึ่งมีอยู่ 7,071.88 ไร่ หรือร้อยละ 14.90 ของพื้นที่ทั้งเกาะ ซึ่งจะมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว จำนวนไม่ต่ำกว่า 1,343.96 ไร่ หรือร้อยละ 0.93 ของพื้นที่ทั้งเกาะ

ตารางที่ 4.23 การใช้ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงในเกาะสมุย . . . . .

ประเภทการใช้ที่ดิน	พ.ศ. 2517		พ.ศ. 2528		การเปลี่ยนแปลง	
	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	เนื้อที่ (ไร่)	อัตราการเปลี่ยนแปลง
1. เขตชุมชน	4,803.58	3.32	7,081.88	4.90	2,278.30	3.59
1.1 หมู่บ้าน	3,362.19		3,503.27			0.37
1.2 ที่พักนักท่องเที่ยว	3.75		506.25			56.20
1.3 บริการสาธารณสุข	17.63		44.63			8.81
1.4 สถาบันทางศาสนา	1,158.36		1,170.35			0.09
1.5 สถานที่ราชการ	32.24		43.40			2.74
1.6 ถนน และซอย	'		650.21			
1.7 สนามบิน	-		187.50			
1.8 เหมืองแร่	'		775.00			
2. <u>พื้นที่ทางการเกษตร</u>	93,235.22	64.48	123,884.28	85.67	30,649.06	2.62
2.1 พืชยืนต้น	89,620.22		'			
2.2 นาข้าว	3,615.00		'			
3. <u>พื้นที่ป่าไม้</u>	46,561.20	32.20	12,173.11	8.42	-34,388.09	-11.48
4. <u>พื้นที่อื่น</u>	'		1,460.73	1.01		
รวม	144,600.00	100.00	144,600.00	100.00		

แสดง : การใช้ที่ดินชุมชนเกาะลมูน พ.ศ. 2530

4.6 สรุปบทบาทของสาขาบริการเกษตรกรรมด้านการท่องเที่ยวและเกษตรกรรม

จากตารางที่ 3.1 และ 3.6 พบว่าจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นจังหวัดที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจมากเป็นลำดับ 3 ของภาคใต้คิดเป็นร้อยละ 13.85 ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเมื่อพิจารณาผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดแล้วจะพบว่าสาขาเกษตรกรรม และสาขาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (TRADE-SERVICES) จะเป็นสาขาหลักของจังหวัดคือมีรายได้คิดเป็นร้อยละ 30.59 และ 24.16 ของรายได้จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ในส่วน of สาขาเกษตรกรรมของสาขาบริการเกษตรกรรมนี้ ข้อมูลจากสำนักงานเกษตรอำเภอสมุย แจ้งว่ารายได้จากสาขาเกษตรกรรม มีมูลค่า 190.07 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 9.96 ของรายได้สาขาเกษตรกรรมของจังหวัดสุราษฎร์ธานีและคิดเป็นร้อยละ 3.05 ของรายได้รวมของจังหวัด ในการผลิตสาขาเกษตรกรรมของสาขาบริการเกษตรกรรมนี้ ร้อยละ 92 เป็นสวนมะพร้าว ร้อยละ 4 เป็นการทำนาข้าว

ทางด้านบริการท่องเที่ยวของเกษตรกรรมนี้ จากตารางที่ 4.14 พบว่ารายได้จากการท่องเที่ยวของเกษตรกรรมมีมูลค่า 347.76 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 23.1 ของรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดสุราษฎร์ธานี และคิดเป็นร้อยละ 5.6 ของรายได้รวมของจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเป็นรายได้จากการใช้จ่ายค่าอาหารร้อยละ 45.7 และค่าที่พักร้อยละ 44.7 ของค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวในเกษตรกรรมทั้งหมด โดยคิดร้อยละ 74.10 เป็นรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ